

การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย

มณีนรรัตน์ ภูทะวัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2560

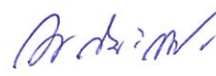
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวมณีรัตน์ ภูทะวัง แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ)

กรรมการ
(ทรงคุณวุฒิ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทักษิณ นาคคุณทรง)

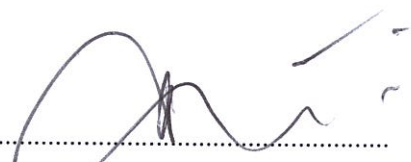
กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชิต บุญทองเจิง)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ติเมื่องชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่เดือน 23 เม.ย. 2560 พ.ศ.

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัย : มณีรัตน์ ภูทะวัง

ปริญญา : ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ในการฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 อายุ 3 - 4 ขวบ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ห้อง 1/1 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แผนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าที่ t - test (Cone Sample Group)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการศึกษาคุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย พบว่า คุณภาพแผนการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย โดยรวมทุกแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$; S.D. = 0.70) 2) ผลการเปรียบเทียบผลพฤติกรรมมีสมาธิหลังการจัดศิลปะสร้างสรรค์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า ค่า t วิกฤต มีค่าเท่ากับ 3.650 ซึ่งสูงกว่าค่า t วิกฤตที่ตั้งไว้เท่ากับ 2.518 แสดงว่าพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

TITLE : Developing Creative Art Activity Management for the Meditation of Early Childhood Students

AUTHOR : Maneerat Puthawong **DEGREE :** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr. Thatsanee Nakunsong Major Advisor

Asst. Prof. Dr. Pusit Boonthongtherng Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2017

ABSTRACT

The purposes of the research were to develop creative art activities for the meditation of early childhood students based on the standardized criteria quality, and to compare the behavior of early childhood students for meditation with 70% of the standardized criteria. The target population was thirty 3-4 year -early childhood students of 1/1 at Rajabhat Maha Sarakham University Demonstration School. The target population was selected by the cluster random sampling technique. The instrument was creative art activities for meditation of the students and an observation form. The statistics used were the percentage, mean, standard deviation and the t-test (One Sample).

Results of the research were as follows : 1) The findings showed that the average quality of creative learning activities for the mediation of the early childhood students was at a high level ($\bar{X} = 3.74$; S.D. = 0.70) 2) The findings indicated that value of t crisis was 3.650 (80%) which was higher than the standardized criteria. The study indicated that the overall behavior of the early childhood students for the mediation after using the creative learning activities was significantly higher than the standardized criteria at the .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำแนวทางในการทำวิจัยตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ดร.พงศ์ธร โพธิ์พลศักดิ์ อาจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลลา คุณครูพรชัย กาลภูธร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อนครู และนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ความดีงามใด ๆ อันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ คุณพ่อดี ภูทะวัง คุณแม่เพียร ภูทะวัง และพี่น้องครอบครัว “ภูทะวัง” ผู้เป็นพลังขับเคลื่อนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชา และให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มณีนีรัตน์ ภูทะวัง

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546	8
พัฒนาการตามช่วงวัย	14
แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	17
แนวความคิดเกี่ยวกับสมาธิ	20
แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะสร้างสรรค์	33
บริบทโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
กรอบแนวคิดการวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55

หัวข้อเรื่อง	หน้า
การสร้างและหาคคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	56
แบบแผนของการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
วัตถุประสงค์การวิจัย	69
สรุปผล	69
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
ภาคผนวก ข แผนการจัดประสบการณ์	82
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์	98
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	104
ประวัติผู้วิจัย	110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แบบแผนการศึกษา	59
2 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	59
3 พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์	66
4 คะแนนพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย	67
5 เปรียบเทียบผลพฤติกรรมการมีสมาธิเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70	68

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโตเด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดเด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจเล่นทดลองค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหาเลือกตัดสินใจใช้ภาษาสื่อความหมายคิดริเริ่มสร้างสรรค์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพส่งเสริมให้เด็กสังเกตสำรวจสร้างสรรค์และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ความรักความเข้าใจความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษเพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จะต้องส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทยพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขและประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก (กรมวิชาการ, 2546 : 5) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ได้มีการจัดการเรียน การสอนสำหรับการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้มีสมาธิสำหรับการเรียน โดยให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภทยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทยพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเมื่อเด็กจบการศึกษา ระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา ในด้าน ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดีกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันมีสุขภาพจิตดีและมีความสุขมีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงามชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายออกกำลังกายช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัยรักษาระยะห่างสังคมวัฒนธรรมและความเป็นไทยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (กรมวิชาการ. 2546 : 15)

สมาธิ คือ จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ เด็กบางคน เก่ง ฉลาด พุดจาฉะฉาน ความจำดี ดูนิ่ง และมีความตั้งใจทำอะไรได้นาน แต่เด็กบางคนมีพฤติกรรมต่างกันสิ้นเชิง นั่นเพราะว่า ขาดสมาธิ ซึ่งสมาธิเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ และจดจำของเด็ก เด็กบางคนมีสมาธิดีแต่กำเนิดก็จริงอยู่ แต่ถ้าได้รับการฝึกปฏิบัติด้วย ก็จะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน และมีความประพฤติต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนสมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเรียนรู้รอบตัวได้หากสมาธิของเด็กนั้นเกิดขึ้นในระยะเวลาช่วงสั้น ๆ หรือมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ในระยะเวลาที่จำกัดและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยจะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองและมักก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ถือว่าเป็นคนที่ทำอะไรไม่ค่อยประสบความสำเร็จ (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2546 : 1)

นอกจากนี้ สมาธิยังมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมากเป็นธรรมปฏิบัติสำคัญข้อหนึ่งในพระพุทธศาสนาและมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นการศึกษาการทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวันการทำกิจกรรมใดถ้าขาดสมาธิไม่มีใจจดจ่อก็จะทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต สมาธิไม่ใช่เป็นเพียงข้อปฏิบัติในทางศาสนาเท่านั้นแต่เป็นข้อที่พึงปฏิบัติของบุคคลทั่วไป เพราะสมาธิเป็นสิ่งจำเป็นในการกระทำการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติธรรม (ภูริช รอดวินิจ. 2545 : 14)

ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่พ่อแม่ผู้ปกครองและสังคมให้ความสนใจเป็นอย่างมากคือปัญหาเด็กไม่ค่อยมีสมาธิซึ่งพบในเด็กชายเด็กหญิงในระดับอายุที่สำคัญคือเด็กจะสนใจอะไรได้ไม่นาน พุดมากอยู่ไม่นิ่งนั่งไม่ติดที่ทำงานไม่สำเร็จมีการรับรู้และเรียนรู้ได้น้อยกว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียนและ

มักจะก่อความสงบสุขของชั้นเรียนอีกด้วย โดยเด็กอาจมีภาวะความสนใจสั้นหรือขาดสมาธิ เช่นมีความล้าเมื่อยในการทำงาน การเรียนและการเล่นที่มีรายละเอียดส่งผลให้เกิดความผิดพลาดบ่อยๆ มีความยากลำบากในการตั้งสมาธิกับงานหรือการเล่นไม่สามารถทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จซึ่งไม่ใช่จากการดื้อหรือไม่เข้าใจคำสั่งมีความยุ่งยากในการจัดเรียงขั้นตอนในการทำงานหรือการเล่นชอบหลีกเลี่ยงหรือไม่ชอบที่จะทำงานหรือเล่นในสิ่งที่ยากทำของหายบ่อยๆ เช่นของใช้ส่วนตัวสมุดดินสอของเล่น เป็นต้น ในทางจิตวิทยาเด็กที่มีปัญหาทางด้านสมาธิ มักจะเกิดจากการขาดการควบคุมตนเองซึ่งพบในเด็กที่มาจากครอบครัวที่ขาดการอบรมด้านระเบียบวินัยที่เหมาะสมหรือถูกปล่อยตามใจมากเกินไปหรือมีความกดดันและมีความเครียดสูงทำให้เด็กต้องถ่ายทอดความตึงเครียดของอารมณ์ออกมาเป็นการเคลื่อนไหวซึ่งมักพบในเด็กที่มีอายุในช่วงก่อนวัยเรียน คือ 3 - 6 ขวบ และช่วงวัยเรียนตอนต้นประมาณ 6 - 9 ขวบ ความกดดันหรือความตึงเครียดอาจเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่เด็กถูกบังคับให้จำกัดการเคลื่อนไหวหรือเป็นสถานการณ์ที่เด็กรู้สึกว่ามี ความกดดันก็ได้เช่นเด็กถูกบังคับให้นั่งอยู่เฉย ๆ ถูกห้ามไม่ให้ชนถูกบังคับให้ทำงานในห้องเรียน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเด็กที่มีสมาธิไม่ค่อยดีและมีพฤติกรรมอยู่ไม่สุขเกิดจากหลายสาเหตุจึงจำเป็นที่แพทย์ครูพ่อแม่และผู้ปกครองจะต้องทำความเข้าใจเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงและเป็นแนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องต่อไป ในทางตรงข้ามถ้าเด็กที่มีอาการดังกล่าวแล้วไม่ได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องเหมาะสมส่วนใหญ่อีกจะมีผลการเรียนต่ำกว่าความสามารถทางเชาว์ปัญญาเด็กจะมีภาพพจน์ต่อตัวเองไม่ดีไม่ชอบเพื่อนครูไม่รักไม่สนใจและเด็กอาจจะถูกลบโทษจากครูอยู่เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กหนีโรงเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกราะและต่อต้านสังคมเมื่อโตขึ้น (วันชัย ไชยสิทธิ์. 2549 : 60)

สมาธิในการเรียนรู้มีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กมีสมาธิก็จะส่งผลดีต่อการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้นสมาธิของเด็กแต่ละคนมีไม่เท่ากัน ในเด็กเล็กจะมีน้อยกว่าเด็กโต แต่จะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อโตขึ้นสอดคล้องกับ บวร สุวรรณณา (2547 : 126 - 127) ที่ว่า สมาธิเป็นสภาวะจิตใจที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันลักษณะของจิตที่มีสมาธิ คือ มีความจดจ่อใส่ใจแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเวลานานทำให้มีการรับรู้ที่ชัดเจนจะคิดจะทำอะไรก็มักได้ผลและมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมหรือวิธีการสร้างสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายวิธี เช่น เช่น การลดสิ่งกระตุ้นการสร้างระเบียบวินัย การเดินตามเส้นทาง กิจกรรมศิลปะ การสร้างบรรยากาศที่ดีภายในบ้าน กิจกรรมการออกกำลังกาย ซึ่งทุกกิจกรรมมีประโยชน์ทั้งนั้นเพราะแต่ละกิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ และถ้าเป็นสิ่งที่เขาสนใจก็ยิ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการฝึกสมาธิ เพราะคนเราหากมีความสนใจสิ่งไหนก็จะทำให้มีสมาธิกับสิ่งนั้นมากขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจค้นพบและได้ทดลองกับสื่ออุปกรณ์ทางศิลปะซึ่งช่วยให้เกิดการพัฒนาความคิดรอบอบอดทางพื้นฐานวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์จากการสังเกตและประเมินสภาพบทบาทครูควรวางแผนเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ ให้พร้อมควรให้คำแนะนำหรือบอกเด็กเพียงเล็กน้อยเท่านั้นแต่ให้ใช้วิธีให้เด็กค้นพบกระบวนการทางศิลปะด้วยตนเองโดยให้เด็กทดลองสร้างผลงานจากอุปกรณ์ที่หลากหลายให้โอกาสเด็กทำงานด้วยความพึงพอใจและเป็นอิสระเสริมสร้างการเรียนรู้ทางศิลปะและบูรณาการความรู้ที่เกี่ยวข้องของครูกระตุ้นจินตนาการของเด็กพร้อมสนับสนุนให้เด็กแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์โดยหลีกเลี่ยงให้เด็กลอกเลียนหรือวาดภาพระบายสีจากสมุดภาพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 189 - 191) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถเชื่อมโยงการทำงานของสมองหลายด้านและอวัยวะบางส่วนและพัฒนาจินตนาการโดยเชื่อมโยงประสบการณ์ออกมาเป็นภาพรูปทรงเด็กจะได้ฝึกปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรงเรียนรู้ผ่านการสังเกตและฝึกกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อพัฒนาจุดเชื่อมต่อของใยประสาท ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลาย มีอิสระทางความคิดผลงานศิลปะสร้างสรรค์เกิดขึ้นจากการคิดและการตัดสินใจของเด็กปฐมวัยเด็กทุกคนล้วนผ่านขั้นตอนในการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสาร โดยเริ่มสื่อสารจากสิ่งที่เขาพบเห็นเช่นคน ต้นไม้ บ้าน เด็กจะสามารถวาดฉากประกอบได้ตอน อายุ 5 - 7 ปี บางครั้งการวาดภาพของเด็กยังไม่ต้องการผลลัพธ์ แต่เป็นความต้องการเพื่อฝึกทำซ้ำๆเมื่อเขามีทักษะมากพอจะเกิดความมั่นใจในความสามารถของตนควรจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกหลากหลายรูปแบบเด็กควรมีความรู้พื้นฐานในการใช้และดูแลอุปกรณ์ก่อนกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กควรเริ่มจากกระดาษ สีเทียน กาว กรรไกรใช้ร่วมกัน ระบายสี ปั้นตามลำดับเด็กจะเลือกใช้อุปกรณ์ศิลปะตามแนวทางของตนดังนั้นควรเปิดโอกาสให้เด็กใช้จินตนาการของตนอย่างเต็มที่ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2553 : 1)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนเด็กปฐมวัยได้พยายามศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่จะนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพเป็นประโยชน์สูงสุดแก่เด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู นักวิชาการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยได้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

คำถามการวิจัย

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ในการฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จะมีพฤติกรรมการมีสมาธิดีขึ้นกว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย

3. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อการพัฒนาสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 8 แผน ดังนี้

- 3.1 หนูน้อยโรยทราย
- 3.2 กินดีมีสุข
- 3.3 ผีเสื้อแสนสวย
- 3.4 คณิตแสนสนุก
- 3.5 วันลอยกระทง
- 3.6 ข้าวมหัศจรรย์
- 3.7 ผักสดสะอาด
- 3.8 ไม้ดอกไม้ประดับ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านศิลปะที่ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และมีสมาธิรวม 5 ประเภทได้แก่การปั้นการขุดเชือกและการพับการร้อยและเรียงวัสดุ การฉีกตัดปะและพับการละเลงสีและเป่าสีการวาดและระบายสี

1. การปั้น หมายถึง การนำวัสดุที่เป็นเนื้ออ่อนที่สามารถเปลี่ยนรูปได้ เช่น จี๊ฟิ่ง ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษผสมกาว จี๊เลื้อยผสมกาว ปูนปลาสเตอร์ เป็นต้น มาผ่านกระบวนการในการเพิ่มวัสดุให้เกิดเป็นรูปทรงตามต้องการ โดยใช้มือ และวัสดุอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ช่วยในการสร้างงานปั้น นอกจากนี้ งานปั้นยังป็นงานศิลปะที่สามารถสัมผัสกับส่วนลึก ตื้น หนา หรือ บางได้ตามความเป็นจริง ไม่เหมือนงานจิตรกรรมที่มีลักษณะเป็น 2 มิติ ที่ผู้ชมจะสัมผัสกับความลึก ตื้น หนา บาง ได้จากความรู้สึกเท่านั้น

2. การขุดเชือกและการพับ หมายถึง การแปรสภาพเชือก และกระดาษให้มีรูปร่าง มิติ และรูปทรง เป็นไปตามจินตนาการของผู้ประดิษฐ์ ทั้งนี้ โดยมาก มักเป็นการพับที่เลียนแบบวัตถุ หรือสิ่งมีชีวิต อย่างเช่น การพับเครื่องบิน นก เต่า กบ ฯลฯ

3. การร้อยและเรียงวัสดุ หมายถึง การหยิบจับสิ่งของ การทิวหรือถือถือของการร้อย พวงมาลัย การจับดินสอดหรือสีในการวาดรูปหรือขีดเขียนในเด็กปฐมวัย

3. การฉีก ตัด ปะแลพับ หมายถึง เป็นการนำกระดาษต่าง ๆ เช่น กระดาษมันปู กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษโปสเตอร์สีอย่างบาง ฯลฯ มาตัด และติดบนกระดาษให้เกิดเป็นภาพ

4. การละเลงสีและเป่าสี หมายถึง การนำสีมาผสมน้ำ โดยการ เท และใช้ปากเป่าสี เพื่อให้เป็นลวดลายที่สวยงาม

5. การวาด และระบายสีหมายถึงการขีด เขียน ภาพด้วยสีให้มีความรูปร่างที่สวยงาม เช่น รูปคน สัตว์ ธรรมชาติ

พฤติกรรมการณ์มีสมาธิของเด็กปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงอาการที่ใจตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียวต่อเนื่องขณะทำกิจกรรม ได้แก่ตั้งใจฟังเข้าใจคำสั่งได้รวดเร็วปฏิบัติตามคำสั่งได้ดี ร่าเริงแจ่มใสตั้งใจทำงานมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรู้จักการรอคอย

คุณภาพตามเกณฑ์ หมายถึง คุณภาพของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยกำหนดระดับความเหมาะสม 5 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ ตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน กำหนดเกณฑ์คุณภาพ คือ ค่าเฉลี่ย คะแนนความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรม โดยรวมมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการณ์มีสมาธิดีขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอนปฐมวัย โดยใช้กระบวนการวิจัยตามแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย
ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. พัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กปฐมวัย
3. แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
4. แนวความคิดเกี่ยวกับสมาธิ
5. แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะสร้างสรรค์
6. บริบทโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

กรมวิชาการ (2546 : 3 – 5) ได้กล่าวถึง สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2546 ไว้ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปีบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู
และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน
ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความ
เข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
เกิดคุณค่าต่อตนเองสังคม

2. หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
- 2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนา

3. จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเมื่อเด็กจบ การศึกษาระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อและในแต่ละช่วงอายุผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วยมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการ ด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา ดังนี้

- 3.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 - 3.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสาน สัมพันธ์กัน
 - 3.3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 - 3.4 มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
 - 3.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวรักการออกกำลังกาย
 - 3.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 - 3.7 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
 - 3.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- 3.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- 3.10 มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- 3.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- 3.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

4. ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 – 3 ปี การศึกษาโดยประมาณทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหวทักษะทางสังคมทักษะการคิดทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นต้นขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์เช่นความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นรักการเรียนรู้รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยเป็นต้น

ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา ช่วยให้เกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญมี ดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายได้แก่

1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่

- 1) การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
- 2) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
- 3) การเล่นเครื่องเล่นสนาม

1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก

- 1) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
- 2) การเขียนภาพและการเล่นกับสี
- 3) การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยดินเหนียวดินน้ำมันแท่งไม้เสกวัสดุ

ฯลฯ

- 4) การต่อของบรรจุเทและแยกชิ้นส่วน

1.1.3 การรักษาสุขภาพ

การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย

1.1.4 การรักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน

1.2 ประสิทธิภาพสำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจได้แก่

1.2.1 คนตรี

- 1) การแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเสียงคนตรี
- 2) การเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆเช่นเครื่องดนตรีประเภทเคาะประเภทตี ฯลฯ
- 3) การร้องเพลง

1.2.2 สุนทรียภาพ

- 1) การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
- 2) การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลกขำขันและเรื่องราวเหตุการณ์ที่

สนุกสนานต่าง ๆ

1.2.3 การเล่น

- 1) การเล่นอิสระ
- 2) การเล่นรายบุคคลการเล่นเป็นกลุ่ม
- 3) การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

1.2.4 คุณธรรมจริยธรรม

การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมได้แก่
การเรียนรู้ทางสังคม

1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง

1.3.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.3.3 การวางแผนตัดสินใจเลือกและลงมือปฏิบัติ

1.3.4 การมีโอกาสดำเนินการได้รับความรู้เกี่ยวกับความสนใจและความต้องการของตนเอง

และผู้อื่น

1.3.5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

1.3.6 การแก้ปัญหาในการเล่น

1.3.7 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย

1.4 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

1.4.1 การคิด

1) การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมองฟังสัมผัสชิมรสและดมกลิ่น

2) การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่าง ๆ

3) การเชื่อมโยงภาพภาพถ่ายและรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือ

สถานที่จริง

4) การรับรู้และแสดงความรู้สึกลำบากผ่านสื่อวัสดุของเล่นและผลงาน

5) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อวัสดุต่าง ๆ

1.4.2 การใช้ภาษา

1) การแสดงความรู้สึกลำบากด้วยคำพูด

2) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสพการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ

ตนเอง

3) การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ

4) การฟังเรื่องราวนิทานคำคล้องจองคำกลอน

5) การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสพการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กเขียน
ภาพเขียนขีดเขียนเขียนคล้ายตัวอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์เขียนชื่อตนเอง

6) การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสพการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่าน
ภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

1.4.3 การสังเกตการจำแนกและการเปรียบเทียบ

- 1) การสำรวจและอธิบายความเหมือนความต่างของสิ่งต่าง ๆ
- 2) การจับคู่การจำแนกและการจัดกลุ่ม
- 3) การเปรียบเทียบเช่นยาว/สั้นขรุขระ/เรียบ ฯลฯ
- 4) การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ
- 5) การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ
- 6) การตั้งสมมติฐาน
- 7) การทดลองสิ่งต่าง ๆ
- 8) การสืบค้นข้อมูล
- 9) การใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.4.4 จำนวน

- 1) การเปรียบเทียบจำนวนมากกว่าน้อยกว่าเท่ากัน
- 2) การนับสิ่งต่าง ๆ
- 3) การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง
- 4) การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ

1.4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)

- 1) การต่อเข้าด้วยกันการแยกออกการบรรจุและการเทออก
- 2) การสังเกตสิ่งต่างๆและสถานที่จากมุมมองที่ต่างๆกัน
- 3) การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่างๆที่สัมพันธ์กัน
- 4) การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่างๆ
- 5) การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาดภาพถ่ายและรูปภาพ

1.4.6 เวลา

- 1) การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ
- 2) การเปรียบเทียบเวลาเช่นตอนเช้าตอนเย็นเมื่อวานนี้พรุ่งนี้ ฯลฯ
- 3) การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ
- 4) การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นเสมือนแนวทางในการเตรียมความพร้อมและแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

พัฒนาการตามช่วงวัย

พัฒนาการตามช่วงวัยหรือคุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือตามพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 - 5 ปี เพื่อพิจารณาและจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มความสามารถและศักยภาพพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันที่วงที่คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็ก อายุ 3-5 ปี (กรมวิชาการ. 2546 : 27 – 29)

1. เด็กอายุ 3 ปี

1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

1.1.1 กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้

1.1.2 รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว

1.1.3 เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้

1.1.4 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้

1.1.5 ใช้กรรไกรมือเดียวได้

1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1.2.1 แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก

1.2.2 ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม

1.2.3 กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง

1.3 พัฒนาการด้านสังคม

1.3.1 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง

1.3.2 ชอบเล่นแบบกลุ่มขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)

1.3.3 เล่นสมมติได้

1.3.4 รู้จักรอคอย

1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

1.4.1 สืบรวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้

1.4.2 บอกชื่อของตนเองได้

1.4.3 ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา

1.4.4 สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆได้

- 1.4.5 สนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ
 - 1.4.6 ร้องเพลงท่องคำกลอนคำคล้องจองง่าย ๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้
 - 1.4.7 รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
 - 1.4.8 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ
 - 1.4.9 อยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว
2. เด็กอายุ 4 ปี
- 2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 2.1.1 กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
 - 2.1.2 รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
 - 2.1.3 เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
 - 2.1.4 เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
 - 2.1.5 ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
 - 2.1.6 กระทบกระเจิงไม่ชอบอยู่เฉย
 - 2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
 - 2.2.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
 - 2.2.2 เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
 - 2.2.3 ชอบทำทนายผู้ใหญ่
 - 2.2.4 ต้องการให้มีคนฟังคนสนใจ
 - 2.3 พัฒนาการด้านสังคม
 - 2.3.1 แต่งตัวได้ด้วยตนเองไปห้องส้วมได้เอง
 - 2.3.2 เล่นร่วมกับคนอื่นได้
 - 2.3.3 รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง
 - 2.3.4 แบ่งของให้คนอื่น
 - 2.3.5 เกือบของเล่นเข้าที่ได้
 - 2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 2.4.1 จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้
 - 2.4.2 บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
 - 2.4.3 พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
 - 2.4.4 สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
 - 2.4.5 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

2.4.6 รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

3. เด็กอายุ 5 ปี

3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- 3.1.1 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
- 3.1.2 รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
- 3.1.3 เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- 3.1.4 เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
- 3.1.5 ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- 3.1.6 ใช้ก้ำมเนื้อเล็กได้ดีเช่นติดกระดาษผูกเชือกรองเท้า ฯลฯ
- 3.1.7 ยึดตัวคล่องแคล่ว

3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 3.2.1 แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- 3.2.2 ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- 3.2.3 ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

3.3 พัฒนาการด้านสังคม

- 3.3.1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- 3.3.2 เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.3.3 พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพ
- 3.3.4 รู้จักขอขมเมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- 3.3.5 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 3.4.1 บอกความแตกต่างของกลิ่นสีเสียงรสรูปร่างจำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้
- 3.4.2 บอกชื่อนามสกุลและอายุของตนเองได้
- 3.4.3 พยายามหาวิธีแก้ปัญหาคด้วยตนเอง
- 3.4.4 สนทนาโต้ตอบ / เล่าเป็นเรื่องราวได้
- 3.4.5 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่
- 3.4.6 รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
- 3.4.7 เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
- 3.4.8 นับปากเปล่าได้ถึง 20

แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546 : 3 – 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังนี้

1. แนวคิดจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิตซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้านเด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยโดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปีพัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นเด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิดมีโอกาสร่วมงานที่เหมاسبกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อะไร ๆ ตนเองดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็กสามารถประเมินถึงคุณและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหวมีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัยดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเนื่องจากการเรียนรู้นี้เป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้นทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษาการจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก

การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินได้สังเกตมีโอกาสดำเนินการทดลองสร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเองการเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโตช่วยพัฒนาร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาจากการเล่นเด็กมีโอกาสดูเลียนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเองเรียนรู้ความรู้สึกรู้จักของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัว

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไปหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่าผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบเพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

2. หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม

การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็กโดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษได้พัฒนารวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็กพัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบันมิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาดปลอดภัยอากาศสดชื่นผ่อนคลายไม่เครียดมีโอกาสดอกกำลังกายและพักผ่อนมีสื่อวัสดุอุปกรณ์มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่นเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

2.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมากผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง2ฝ่ายโดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะและเรียนรู้ร่วมกับเด็กส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเองดังนั้นผู้สอนจะต้องยอมรับเห็นคุณค่ารู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อนเพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมนอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเองปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะกับเด็ก

2.4 การบูรณาการการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสพการณ์สำคัญดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสพการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรมหลากหลายทักษะหลากหลายประสพการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

2.5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

การประเมินเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริงข้อมูลจากครอบครัวของเด็กตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใดข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็ก

แต่ละคนใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กและขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก

เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาผู้สอนพ่อแม่และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบหรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันดังนั้นผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้นแต่จะต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ได้หมายความว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการโดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

สรุป จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ชี้ให้เห็นว่าเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กและแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

แนวความคิดเกี่ยวกับสมาธิ

1. ความหมายของสมาธิ

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของสมาธิไว้ ดังนี้
มยุรี หิรัญศรี (2538 : 17) ได้กล่าวว่าสมาธิ คือ ความตั้งมั่นแห่งจิตเป็นภาวะที่จิตสงบนิ่งอยู่ที่อารมณ์เพียงอารมณ์เดียว

พระภิกษุ วิริยคุณ (2545 : 210) ได้ให้ความหมายของสมาธิ ว่าหมายถึง อากาโรที่ใจตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว อย่างต่อเนื่อง หรืออากาโรที่ใจหยุดนิ่งแน่วแน่ ไม่ซัดส่ายไปมา เป็นอากาโรที่ใจสงบรวมเป็นหนึ่งแน่วแน่มีแต่ความบริสุทธิ์ผ่องใส สว่างไสวผุดขึ้นในใจจนกระทั่งสามารถเห็นความบริสุทธิ์นั้นด้วยใจตนเอง อันจะก่อให้เกิดทั้งกำลังใจกำลังขวัญ กำลังปัญญาและความสุขแก่ผู้ปฏิบัติในเวลาเดียวกัน

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1130) ได้ให้ความหมายของสมาธิ ว่าหมายถึง ความตั้งมั่นแห่งจิต ความสำรวมใจให้แน่วแน่เพื่อให้จิตใจสงบหรือเพื่อให้เกิดปัญญาเห็นแจ้ง

สุจิตรา อ่อนค้อม (2549 : 1- 2) ได้ให้ความหมายของ สมาธิ ว่าหมายถึง ความตั้งมั่นของจิตหรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนดคำจำกัดความของสมาธิเรียกว่าเอกัคคตาหมายถึงภาวะจิตที่มีอารมณ์เป็นหนึ่งไม่ฟุ้งซ่าน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สมาธิ หมายถึง การที่มีจิตที่ตั้งมั่น สงบนิ่งใจจดจ่อมีความแน่วแน่ ไม่หวั่นไหวและสามารถควบคุมตนเองได้คือมีสติและตั้งมั่นอยู่ในเรื่องเดียวตามธรรมชาตินั้นมนุษย์เราก็มีสมาธิอยู่แล้วเป็นปกติจะมากหรือน้อยก็ต่างกันไปในแต่ละคนและถ้าหากได้รับการฝึกฝนบ่อย ๆ ก็จะทำให้สมาธินั้นมากขึ้นกว่าเดิม

2. ประโยชน์ของสมาธิ

พระราชวรมุณี (2525 : 833) ได้สรุปประโยชน์ของสมาธิไว้ 4 ประการ คือ

1. ประโยชน์อันเป็นจุดมุ่งหมายทางศาสนาได้แก่ประโยชน์ที่มุ่งหมายอันแท้จริงในพระพุทธศาสนา คือเป็นส่วนสำคัญของการปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นจากกิเลสและทุกข์ทั้งปวง
2. ประโยชน์ทางด้านสร้างความสามารถพิเศษได้แก่สมาธิระดับที่เรียกตามสมบัติทำให้เกิดฤทธิ์และอภิญญาชั้น โลกีย์เช่นหุทิพย์ดาทิพย์รู้ใจผู้อื่นระลึกชาติได้ ฯลฯ
3. ประโยชน์ทางด้านสุขภาพจิตและการพัฒนาบุคลิกภาพเช่นทำให้เป็นคนเข้มแข็ง มั่นคงเยือกเย็นสุขุมสดชื่นกระฉับกระเฉงมีเมตตากรุณา มีความระมัดระวังมองโลกตามความเป็นจริง
4. ประโยชน์ในชีวิตประจำวันเช่น
 - 4.1 ช่วยให้หายเครียดสงบตัดความกตัญญูและความวิตกกังวล
 - 4.2 เสริมประสิทธิภาพในการทำงานการเล่าเรียนและการทำกิจกรรมจิตไม่ฟุ้งซ่านไม่เลือนลอนมีความพยายามกระตือรือร้นมีจิตใจแน่วแน่นรู้จักแก้ปัญหาตั้งใจทำงานช่วยในการคิดการเรียนการทำงาน ได้ผลดีคือเป็นผู้เหมาะที่จะทำงาน
 - 4.3 ช่วยเสริมสร้างสุขภาพกายและใช้แก้โรคได้กายและจิตต่างก็อาศัยซึ่งกันและกันเมื่อจิตดีมีความสงบหนักแน่นมั่นคงก็ช่วยให้สุขภาพกายดีขึ้นด้วยที่ป่วยก็หายผู้มีจิตผ่องใสเบิกบานย่อมช่วยให้ผิวพรรณผ่องใสท่าทางสงบเยือกเย็นรอบคอบหรือความดีใจความปลื้มใจท่านว่ามีปิติเป็นภักษาไม่หิวข้าวเป็นต้น

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530 : 87) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำสมาธิไว้ว่า

1. ผู้ที่ทำสมาธิอยู่เสมอๆ มักจะมีคลื่นสมองที่มีความถี่ช้าเกิดขึ้นที่สมองเสมอแม้แต่ในขณะที่ทำภารกิจอื่นในชีวิตประจำวัน เพราะการทำสมาธิอยู่เสมอทำให้จิตใจของคนเราเกิดความคุ้นเคยกับการทำงานของคลื่นสมองที่มีความถี่ช้าและพลังงานสูงต่าง ๆ ผู้ที่ทำสมาธิอยู่เสมอจึงมักเป็นคนที่มีความรู้สึกเยือกเย็น สุขุมมีจิตใจกว้าง (Open Mind) พร้อมทั้งจะยอมรับความเห็นของผู้อื่นมีความคิดสร้างสรรค์การหยั่งรู้ตนเองและมีความตื่นตัวพร้อมที่จะทำภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมากขึ้น

2. ผู้ที่ทำสมาธิอยู่เสมอจะมีสมาธิ (Concentration) ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันสูงขึ้น การทำสมาธิเป็นประจำสม่ำเสมอเป็นเสมือนกับว่าเป็นการฝึกหัดให้ผู้ทำสมาธิมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำอยู่โดยไม่ใส่ใจกับสิ่งรบกวนหรือความคิดอื่น ๆ ที่คอยเข้ามารบกวนในจิตใจ

3. มีผลงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าการทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอสามารถที่จะลดความเครียดความกดดันความต้องการที่จะแสดงออกอย่างรุนแรงความเป็นปฏิกิริยากับผู้อื่น

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2533 : 30 - 66) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิไว้ ดังนี้

1. ทำให้เปลี่ยนนิสัยได้ดีขึ้นคือเปลี่ยนนิสัยที่ไม่ดีเกรมาเป็นคนสุภาพอ่อนโยนยิ้มแย้มแจ่มใสได้

2. ทำให้เรียนหนังสือได้ดีขึ้นคือทำให้ผลการเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์จากการเรียนที่ได้ลำดับสุดท้ายของห้องมาเป็นบุคคลที่ได้ลำดับที่ 1 ของห้องได้

3. ทำให้ความจำดีขึ้นคือจำได้ดีนึกได้เร็วใช้เวลาในการจำไม่มากแต่จำได้มาก

4. ทำให้เกิดปัญญาคือเมื่อจิตสงบไม่ฟุ้งซ่านสามารถที่จะหยุดความคิดเป็นปัญญาค้นมาได้อย่างอัศจรรย์ใจ

5. ทำให้เป็นคนว่องไวคนส่วนมากมักคิดว่าผู้ที่ฝึกสมาธิจะมีความเฉื่อยช้าแต่ในความเป็นจริงกลับตรงกันข้ามผู้ที่ฝึกสมาธิจะเป็นคนที่มีประสาทว่องไวเนื่องจากมีสติอยู่เสมอในทุกขณะไม่ว่าจะเป็นการลุกนั่งยืนหรือนอนก็ตาม

ประณีต พันธุ์สุดา (2534 : 98) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิไว้ คือ การทำจิตใจให้แน่วแน่เป็นหนึ่งเดียว จะทำให้มีพลังและก่อให้เกิดความสงบเยือกเย็นและเป็นเหตุให้เกิดปัญญาจิตที่เป็นสมาธิแล้วจะราบเรียบเหมือนน้ำในบึงใหญ่ที่ไม่มีลมพัดมาต้องให้กระเพื่อมไหวนุ่นนวลใสกระจ่าง

ภูริช รอดวิจิ (2545 : 14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิว่า สมาธิมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมากเป็นธรรมปฏิบัติสำคัญข้อหนึ่งในพระพุทธศาสนาและมีความสำคัญ

ในการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นการศึกษาการทำงานการดำเนินชีวิตประจำวันการทำงานกิจกรรมใดถ้าขาดสมาธิไม่มีใจจดจ่อก็จะทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต สมาธิไม่ใช่เป็นเพียงข้อปฏิบัติในทางศาสนาเท่านั้นแต่เป็นข้อที่พึงปฏิบัติของบุคคลทั่วไปเพราะสมาธิเป็นสิ่งจำเป็นในการกระทำการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติธรรม

เฉก ณะสิริ (2534 : 48 - 49) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อความสุขทันตาเห็นขณะที่มีสมาธิจะทำให้เกิดความอิ่มเอิบใจมีความสุขและสบายใจ
 2. เพื่อความสมบูรณ์ของสติสัมปชัญญะสติคือความระลึกได้และสัมปชัญญะ คือความรู้ตัวเองตลอดเวลาไม่เกิดความประมาทจะคิดจะทำกิจการใดก็รอบคอบว่องไวมีความจำดีตัดสินใจได้รวดเร็วและตัดสินใจด้วยเหตุและผล
 3. เพื่ออำนาจอันเป็นทิพย์บางคนอาจเกิดอำนาจทิพย์ได้เช่นหุทิพย์ตาทิพย์เป็นต้น
- สุจิตรา อ่อนค้อม (2549 : 123) กล่าวว่า สมาธิในพระพุทธศาสนาใช้เป็นพื้นฐานของวิปัสสนาซึ่งจะนำมาให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงจนสามารถทำลายกิเลสตัณหาได้หมดสิ้นเข้าถึงสภาวะที่เรียกว่านิพพานอันเป็นจุดหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา
- จากประโยชน์ของสมาธิที่กล่าวมาสรุปได้ว่าสมาธิมีประโยชน์ช่วยทำให้จิตใจสงบมีความมั่นใจ หรือความตั้งใจ ทำให้เกิดปัญญาจิตใจไม่ฟุ้งซ่านช่วยให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมาธิ

Montessori (1970 ; อ้างถึงใน จีระพันธ์ พูลพัฒน์. 2544 : 9-11) กล่าวว่าจิตกำเนิดขึ้นพร้อมๆกับการปฏิสนธิสิ่งแวดลอมรอบตัวของเด็ก ไม่ได้เป็นเพียงสิ่งเดียวที่ช่วยสร้างให้เด็กเป็นไปตามที่เขาเป็นอยู่แต่ “จิต” ซึ่งเกิดมาพร้อมๆกับเด็กได้กำหนดลักษณะนิสัยของเด็กมาก่อนแล้วตั้งนั้นเด็กจะเป็นผู้สร้างตนเองผู้ใหญ่เป็นเพียงผู้เสริมสิ่งที่เด็กมีอยู่แล้วในตนเองในทางพระพุทธศาสนาของเราก็เชื่อว่าจิตก่อกำเนิดขึ้นพร้อมๆกับการปฏิสนธิซึ่งจิตนี้เป็นที่รวบรวมของสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่ดีและไม่ดีเพราะฉะนั้นถ้าเราทำให้จิตของเด็กกระทบกับสิ่งที่ดีก็คือการกระทบโดยทางกายลึ้นตามูมูกเราก็จะสามารถช่วยสร้างจิตดีให้กับเด็ก ได้ทั้งนี้ก็เพราะจิตเป็นตัวรู้อารมณ์

มอนเตสซอร์รี่เชื่อว่าเราสามารถสร้างสังคมที่ดีและก่อให้เกิดกำเนิดโลกขึ้นมาใหม่ได้โดยการให้การศึกษาที่ดีแก่เด็กเพราะเด็กในวันนี้ก็คือผู้ใหญ่ในวันหน้าวิธีการสอนของมอนเตสซอร์รี่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองโดยไม่ต้องให้ใครมาบอกว่าเขาผิดเด็กมีอิสระในการเลือกอุปกรณ์ที่ครูได้จัดเตรียมไว้แล้วและจากการที่ได้อิสระในการเลือกอุปกรณ์ตามความชอบและความสนใจของตนจึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักพึงพอใจนอกจากนี้สิ่งสำคัญจากการ

ที่ได้เลือกอุปกรณ์ตามความต้องการของตนเองก็จะช่วยพัฒนาเด็กให้มี “สมาธิ” เนื่องจากเด็กจะสนใจทำงานชิ้นนั้นอย่างมีความสุขและสงบเด็กมีความจำเป็นที่จะต้องมิจิตที่มีสมาธิเพราะเด็กจะไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยหากจิตของเด็กวุ่นวายตลอดเวลาจากการที่เด็กมิจิตระในการเลือกอุปกรณ์เองและปฏิบัติเองตามช่วงเวลาที่ต้องการ โดยไม่มีใครมาคอยเร่งจึงทำให้เด็กมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการทำงาน

Sarkar (1896 ; อ้างถึงใน วัฒนา ปุณฺณฤทธิ. 2549 : 75) นักการศึกษากลุ่มนีโอฮิวแมนนิสม์ (Neo-Humanism) เชื่อว่า จุดเริ่มของสมาธิของเด็กนี้มาจากโยคีชาวอินเดียผู้ยิ่งใหญ่ที่นำศาสตร์ทางตะวันออกกับความทันสมัยแบบตะวันตกมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เช่นมีการให้เด็ก ๆ ฝึกสมาธิแบบทำโยคะขณะเดียวกันก็ใช้เสียงเพลงและวิธีการสอนใหม่ ๆ รวมเข้าไปด้วยโดยเชื่อว่าความเก่ง ความฉลาดซึ่งเป็นศักยภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์แต่มนุษย์ยังคงศักยภาพดังกล่าวออกมาใช้แค่ 5-10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นทั้ง ๆ ที่มนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพได้สูงสุดมากกว่านี้ ในโรงเรียนนีโอฮิวแมนนิสม์ จะต้องสอดคล้องกับหลัก 4 ข้อ คือ คลื่นสมองต่ำการประสานของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตัวเองและการให้ความรักซึ่งต้องไปด้วยกันเด็กจึงจะไปในทิศทางที่ดีดังในรายละเอียดต่อไปนี้

1. คลื่นสมองต่ำนักวิทยาศาสตร์ได้ประดิษฐ์เครื่องมือวัดคลื่นสมองซึ่งสามารถตรวจพบว่าประสิทธิภาพการทำงานของคนเราจะแปรเปลี่ยนไปตามคลื่นสมองที่เราส่ง คือ ยิ่งต่ำลงมากเท่าไรก็จะยิ่งมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้นเพราะเราจะมีความสงบทางจิตใจอารมณ์ดีใจเย็นมีความคิดสร้างสรรค์สูงเกิดสมาธิจิตใจเป็นหนึ่งเดียวไม่ฟุ้งซ่านไม่วอกแวกกิจกรรมจึงต้องสร้างให้เด็กเกิดภาวะคลื่นสมองต่ำมากที่สุดเช่นก่อนเข้าห้องเรียนเด็ก ๆ ได้ฝึกทำโยคะนั่งสมาธิอันถือเป็นการเตรียมความพร้อมให้เขาเรียนหนังสือได้อย่างสบายใจและมีความสุขในการรับรู้โยคะและสมาธิจะช่วยให้อึดทนและประสาทผ่อนคลายขณะเด็กทำโยคะจิตใจของเขาจะเป็นหนึ่งเดียวเรื่องอะไรที่วุ่นวายจะคอยสงบลงการเล่านิทานการกอดเสียงเพลงและคำพูดจากคนรอบข้างก็มีส่วนทำให้คลื่นสมองต่ำได้เช่นเดียวกันถ้าเด็กอยู่ใกล้คนคลื่นสมองต่ำเขาก็จะต่ำด้วยแต่ถ้าใกล้คนที่คลื่นสมองสูงอารมณ์เขาก็พลอยรุนแรงสูงตามไปด้วยดังนั้นบทบาทของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญครูต้องอารมณ์เย็นยิ้มแย้มพูดให้กำลังใจและไม่พูดในแง่ลบอาหารการกินก็มีส่วนต่อคลื่นสมองของคนเราด้วยเช่นกันยิ่งถ้าเป็นอาหารธรรมชาติมากเท่าไรจะยิ่งส่งผลดีมากเท่านั้นอาหารที่โรงเรียนจึงเป็นแบบกึ่งมังสวิรัติไม่กินเนื้อสัตว์ใหญ่เช่นหมูเนื้อแต่กินเนื้อสัตว์เล็กตั้งแต่ไก่ลงมาจะเน้นผักผลไม้และดื่มน้ำมาก ๆ

2. การประสานของเซลล์สมองเราเคยเชื่อว่าความฉลาดมาจากพันธุกรรมพ่อแม่ แม่เก่งลูกจะออกมาเก่งแต่แนวคิดของพวกนีโอฮิวแมนนิสม์มีความเห็นต่างออกไปจากนั้น โดยเชื่อว่าความฉลาดสามารถฝึกฝนกันได้ไม่ขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์แต่ขึ้นกับสิ่งแวดล้อมว่าได้มีส่วนช่วยทำให้เซลล์สมองประสานกันมากขึ้นแค่ไหนในการที่คนไหนจะฉลาดหรือไม่ฉลาดเกิดจากเซลล์สมองประสานเข้าด้วยกันหรือที่เรียกว่าเซลล์ประสานประสาทถ้าใครมีมาก ๆ คนนั้นจะฉลาดเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ได้เร็วอย่างเรามีเพื่อนทำไมบางคนอ่านหนังสือสิบนาทีทำได้หมดแล้วเรากลับจำไม่ได้มีการค้นพบว่าเซลล์ประสานประสาทจะขยายตัวได้ดีเมื่อมีมือกับเท้าของเราทำงานมากเพราะปลายประสาทจะอยู่ตรงส่วนมาก

ดังนั้น จากแนวคิดนี้จึงให้เด็กเรียนปนเล่นเรียนก็จริงแต่ต้องได้เคลื่อนไหวด้วยการจัดกิจกรรมจึงมุ่งให้เด็กได้ออกนอกห้องได้ปีนป่ายได้วิ่งเล่นเพื่อให้มือกับเท้าทำงานมากที่สุดนักการศึกษากลุ่มนีโอฮิวแมนนิสม์จะไม่เชื่อเรื่องให้เด็กเรียนอย่างเดียวหรือเล่นอย่างเดียวเพราะในช่วง 3-6 ขวบ จะเป็นช่วงที่สมองของคนเราเจริญเติบโตมากที่สุดถ้าไม่ให้เรียนเสียเลยแล้วมาเรียนตอน 7-8 ขวบ จะยิ่งเข้าไปดั่งนั้นจึงต้องเรียนบ้างโดยกระจายให้เหมาะสมและใช้วิธีการที่จูงใจให้เด็กเรียนรู้ด้วยคลื่นอัลฟาหรือคลื่นสมองต่ำมากที่สุดส่วนวิธีการสอนแม้เป็นนามธรรมแต่ก็มีวิธีจูงใจอย่างมีระบบจากรูปธรรมง่าย ๆ ไปสู่สิ่งที่เป็นรูปธรรมยาก ๆ แล้วจึงค่อยไปสู่นามธรรมโดยที่เด็กแทบจะไม่ต้องรู้ตัวเลขเช่นแทนที่เด็กจะต้องท่องตัวอักษรต่าง ๆ เขาก็จะรู้จักจำตัวพวกนี้ผ่านเกมโดยวิ่งไปตามพื้นห้องให้เป็นรูปตัวอักษรทำตัวเองให้เป็นรูปนั้นหรือเล่นเกมบัตรคำสนุก ๆ และแทนที่จะต้องหลับหูหลับตาท่องตัวเลขมากมายอย่างไรความหมายเขาก็จะได้เรียนรู้การใช้จากของจริง เช่น นับตัวเลขจากลูกบิดหอยหรือผลไม้ถ้าหากจะเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตครูก็จะพาพวกเขาไปสัมผัสกับประสบการณ์จริงนอกห้องเรียนอาจพาไปคุปปลาในบ่อพาไปรู้จักสัญญาณไฟจราจรริมถนน เป็นต้น

3. ภาพพจน์ของตัวเอง (Self - Concept) ความรู้สึกที่คนเรามีต่อตัวเราตามหลักจิตวิทยาสมัยใหม่ พบว่า ความรู้สึกที่มีต่อตัวเราจะส่งผลไปถึงความรู้สึกที่เรามีต่อคนอื่นด้วยถ้าเรารู้สึกว่าตัวเองไม่ได้เรื่องเราก็จะไม่เชื่อมั่นคนอื่นความรู้สึกที่มาจากตัวเรามันมาจากประสาทสัมผัสทั้งห้าที่เป็นตัวบันทึก โดยเฉพาะทางตากับทางหูเป็นเรื่องของจิตใต้สำนึกซึ่งวัยเด็กเป็นวัยที่รับรู้สูงที่สุดถ้าจิตใต้สำนึกบันทึกไว้แต่เรื่องด้านลบได้ยินคนรอบข้างพูดเรื่อย ๆ ว่าไม่เก่งจนเด็กเติบโตขึ้นก็จะกลายเป็นคนที่ไม่เก่งจนชุ่มซ่ำมเมื่อภาพพจน์ที่มีต่อตัวเองเป็นลบพฤติกรรมที่ออกมา ก็จะเป็นลบด้วยดังนั้นบทบาทของครูจึงเป็นเรื่องสำคัญ (กรณีเดียวกับเรื่องคลื่นสมองต่ำ) พวกนีโอฮิวแมนนิสม์เชื่อว่าพฤติกรรมของครู คือ บทเรียนที่ดีที่สุดของเด็กเช่นถ้าครูไม่กินผักเด็กก็จะไม่กินผักถ้าครูพูดจาไพเราะเด็กก็จะพูดจาไพเราะแนวคิดนี้ไม่เชื่อว่าทำอย่างที่เราสอนแต่ทำอย่างที่เราทำดังนั้นคน

เป็นครูที่ดีจึงต้องสมบูรณ์พร้อมทั้งพฤติกรรมส่วนตัวและเทคนิคการสอนด้วยเด็กจึงจะเป็นคนที่สมบูรณ์

4. การให้ความรักเปรียบเสมือนกับแก้วน้ำถ้าความรักของเด็กคนนั้นเต็มมันย่อมไหลเพื่อแม่ไปถึงผู้อื่นตรงกันข้ามถ้าความรักของเขามีเพียงก้อนแก้วเขาย่อมเรียกร้องต้องการการแสดงออกซึ่งความรักแก่เขาที่จะทำให้เขาได้รับความรักคืนเต็ม

5. การสัมผัสในเด็กวัย 3-6 ขวบ ต้องการสิ่งนี้มากนักจิตวิทยาบอกว่าคนเราต้องการการสัมผัสอย่างน้อยวันละ 4 ครั้ง เพื่อการมีชีวิตรอด 8 ครั้งเพื่อการมีชีวิตอยู่อย่างปกติและ 14 ครั้งเพื่อการมีชีวิตอย่างมีความสุขถ้าไม่ได้รับเลยเขาจะอารมณ์ไม่ดีหงุดหงิดตั้งนั้นในโรงเรียนนี้โออิวิแมนนิสครูจึงกอดเด็กหลังเช็กชื่อในตอนเช้าเสมอจากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาสรุปได้ว่าจิตเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัยของเด็กตั้งนั้น ถ้าเราทำให้จิตของเด็กกระทบกับสิ่งที่ดีก็คือการกระทบโดยทางกายลีนตาหูจมูกเราก็จะสามารถช่วยสร้างจิตดีให้กับเด็กได้ทั้งนี้เพราะจิตเป็นตัวรู้อารมณ์ ครูควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีอิสระ ตามความชอบและความสนใจของตนจึงทำให้เด็กเกิดความรู้สึกร่าเริงพอใจ ซึ่งจะช่วยพัฒนาเด็กให้มีสมาธิ เนื่องจากเด็กจะสนใจทำงานชิ้นนั้นอย่างมีความสุขและสงบ จากการทำเด็กมีอิสระในการเลือกอุปกรณ์เองและปฏิบัติเองตามช่วงเวลาที่ต้องการ โดยไม่มีใครมาคอยเร่งจึงทำให้เด็กมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในการทำงาน

4. ระดับของสมาธิ

บวร สุวรรณผา (2547 : 128) แบ่งระดับของสมาธิออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สมาธิชั่วขณะ เป็นสมาธิที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งที่มีความเหมาะสมในการทำกิจกรรม โดยทั่วไปในชีวิตประจำวันขึ้นอยู่กับว่าใครจะฝึกตนเองให้มีสมาธิในช่วงเวลานั้น ๆ ได้นานแค่ไหนเช่นสมาธิในช่วงเวลา 5 นาทีของนักศึกษาที่ความสนใจต่อการบรรยายของอาจารย์แล้วหันไปคุยกับเพื่อนหรือหันไปดูคนที่เดินผ่านห้องเรียนแล้วหันกลับมาฟังอาจารย์บรรยายต่อแสดงว่ามีสมาธิอยู่เพียง 5 นาทีบางครั้งก็ตั้งใจฟังอาจารย์ถึง 10 นาที หรือ 3 นาทีเป็นเช่นนี้จนหมดคาบเรียน 3 ชั่วโมง สมาธิชั่วขณะนี้สามารถฝึกฝนได้ในช่วงเวลาที่ยาวนานตามที่บุคคลต้องการซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการทำกรบ้านการอ่านหนังสือการดูหนังฟังเพลงหรือเล่นกีฬาารวมทั้งการทำงานบ้านต่าง ๆ ด้วยทุกอย่างจะมีคุณภาพและจิตรับรู้ความสุขจากกิจกรรมนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่สมาธิต่อสิ่งนั้น ๆ

2. สมาธิกึ่งแน่วแน่เป็นสมาธิที่มีระดับความเข้มของคุณภาพสูง หมายถึง มีความจดจ่อใส่ใจแน่วแน่ในสิ่งที่กำลังคิดกำลังทำอย่างเต็มที่ เป็นภาวะที่มีความจดจ่อใส่ใจอย่างเข้มข้นเกือบถึงระดับหนึ่งสนิทในสิ่งนั้น ๆ เช่น นักศึกษากำลังอ่านหนังสืออย่างจดจ่อแทบจะไม่ได้ยินเสียงหรือรับรู้สิ่งแวดลอมรอบตัวใด ๆ ภาวะของสมาธิเช่นนี้มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการทำงานที่ต้องการความใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ แต่ครั้งมีใครหรือมีสิ่งใดเข้ามากระทบสมาธิก็จะหลุดและกลับมาสนใจสิ่งนั้นแทน

3. สมาธิแน่วแน่เป็นสมาธิที่มีระดับความเข้มข้นสูงมีคุณภาพสูงสุดอยู่ในภาวะจิตและกายรวมเป็นหนึ่งเดียวถ้าหากว่ากำลังทำสิ่งใดก็จะอยู่กับสิ่งนั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียกว่าอยู่ในภาวะเป็นองค์รวมเช่นเมื่อนักศึกษาอ่านหนังสืออย่างจดจ่อใส่ใจจนไม่รับรู้สิ่งแวดลอมใด ๆ เลยและสามารถอ่านและเรียนรู้ในตำรานั้น ๆ อย่างเต็มที่ เป็นเวลานานเมื่อมีสิ่งภายนอกมากระทบนักศึกษาก็จะไม่รับรู้ต่อสิ่งภายนอกนั้นจนกว่าสิ่งภายนอกนั้นจะมากระทบนักศึกษามากขึ้นเช่นแม่เรียกในขณะที่นักศึกษากำลังอ่านหนังสืออย่างจดจ่อและมีจิตแน่วแน่ต่อการอ่านนั้นนักศึกษาก็ไม่ได้ยินเสียงแม่เรียกจนกว่าแม่จะเรียกดังขึ้นหรือเดินมาสะกิดสมาธิในระดับนี้เป็นสมาธิที่มีคุณภาพสูงสุดนอกจากจะทำให้การทำงานใด ๆ มีคุณภาพดีแล้วก็ยังทำให้จิตอยู่ในสภาพเป็นปกติสุขคือมีความหนักแน่นมั่นคงจดจ่อใส่ใจไม่วอกแวกไม่มีเรื่องหรือความรู้สึกอื่น ๆ มาปะปน

มหาวิทยาลัยธรรมกาย (2550 : 23 – 25) แบ่งสมาธิออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ขณิกสมาธิ เป็นสมาธิชั่วขณะ สมาธิที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวในปฏิกิริยาที่กำตังปฏิบัติหน้าที่การงานในชีวิตประจำวันให้ได้ผลดี เป็นสมาธิที่เกิดชั่วขณะหนึ่งแล้วก็หายไป สมาธิระดับนี้จะเกิดแก่ผู้ปฏิบัติสมาธิทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นสมาธิขั้นแรกท และจะใช้เป็นจุดตั้งต้นในการเจริญวิปัสสนาได้

2. อุปจารสมาธิ เป็นสมาธิที่ปราศจากนิเวรณ ซึ่ง เป็นเครื่องกีดขวางจิตไม่ให้เกิดสมาธิได้แก่

2.1 กามฉันท์ ความอยากได้ อยากเอา พอใจในกามคุณทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เป็นกิเลสพวกโลภะ คิดอยากได้โน้นอยากได้นี้

2.2 ความพยาบาท ความขัดเคือง แค้นใจ เกตียดชัง หงุดหงิด ฉุนเฉียว ขัดใจ ไม่พอใจ เป็นกิเลสพวกโทสะ

2.3 ถีนมิทธะความหดหู่ เชื่องซึม เฉื่อยชา ง่วงเหงา ไม่คล่องตัว ไม่เหมาะแก่การใช้งาน ไม่อาจเป็นสมาธิได้

2.4 อุทธัจจกุกกุจจะความคิดฟุ้งซ่านวุ่นวายใจ กลุ้มใจ คิดระแวง จิตข่มไม่สงบ เป็นสมาธิได้

2.5 วิถีจิตความตั้งใจในกุศลธรรม ตั้งสติในประโยชน์ของสมาธิ
ย่อมไม่สามารถทำสมาธิได้

3. อัปปมาสมาธิเป็นสมาธิจิตที่แน่วแน่ นิ่งสงบเกิดขึ้นต่อเนื่องจากอาการจิต
ปราศจากนิวรณ์ มีการเจริญสมาธิแน่วแน่นั่นคงพร้อมเข้าสู่การเจริญวิปัสสนาใช้ปัญญาพิจารณา
เรื่องต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความถูกต้อง เป็นจริง เกิดเป็นสัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ
ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง โดยลำดับ

แพทย์พงษ์ วรพงศ์พิเชษฐ (2551 : 20) ได้แบ่ง ระดับของสมาธิออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ชณิกสมาธิ (Momentary Concentration) เป็นสมาธิขั้นต้น ยังไม่แนบแน่นกับ
อารมณ์มากนัก แต่ก็สามารถนำมาใช้ทำกิจการงานในชีวิตประจำวัน และใช้สมาธิชนิดนี้ในการฝึก
เจริญสติ หรือที่เรียกว่า “วิปัสสนา” ต่อไปได้

2. อุปจารสมาธิ (Access Concentration) สมาธิชนิดนี้เริ่มแน่วแน่นแล้ว มีกำลัง
สามารถระงับนิวรณ์ได้ เกือบจะเข้าสู่ระดับฌาน

3. อัปปนาสมาธิ (Attainment Concentration) เป็นสมาธิที่แนบแน่นอยู่กับอารมณ์
เดียว เป็นสมาธิในระดับฌาน ซึ่งการทำสมาธิแบบสมถะจะได้สูงสุดถึงระดับนี้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สมาธิแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ สมาธิชั่วขณะ สมาธิกึ่งแน่วแน่น
และสมาธิแน่วแน่น โดยระดับสมาธิของเด็กปฐมวัยก่อนเข้าจะตื่น โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 2-3 นาที
ซึ่งในประเภทสมาธิชั่วขณะ จะเห็นได้ว่าเด็กในวัยนี้ชอบที่จะเปลี่ยนกิจกรรมอยู่ตลอดเวลาเมื่อ
เด็กเจริญวัยขึ้นช่วงเวลาของความสนใจก็จะเพิ่มมากขึ้นการจะหวังให้เด็กวัย 1-3 ขวบ นั่งฟังคุณแม่
อ่านหนังสือนิทานเป็นเรื่องเป็นราวจนจบเล่มเหมือนที่เรานั่งเล่านิทานให้เด็ก 5-6 ขวบ ฟังเป็นเรื่อง
ที่เป็นไปได้ยากเพราะเด็กวัยนี้ยังเล็กอยู่มากเวลาให้เขาทำอะไรสมาธิจะไม่ยาวพอเหมือนเด็กโต
โดยปกติเขาจะมีสมาธิอยู่กับกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้ไม่เกิน 5-10 นาที ขึ้นอยู่กับชนิดของ
กิจกรรมเนื่องจากเป็นวัยสำรวจเป็นตัวของตัวเองอยากลองอยากรู้ว่าทำอะไรได้แค่ไหนไม่ชอบ
ให้ใครมาบังคับยิ่งห้ามก็ยิ่งอยากทำควรปล่อยให้เด็กได้มีอิสระสำรวจแสดงความเป็นตัวของตัวเอง
ภายในขอบเขตที่พอเหมาะพอดีให้เขารู้ว่าสิ่งไหนทำได้หรือทำไม่ได้หรือควรบอกหรือห้ามให้
ชัดเจนเพื่อให้เขาได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมไปด้วยในตัวถ้าเราค่อย ๆ ปรับค่อย ๆ สอนไปเรื่อย ๆ
เมื่อเด็กอายุมากขึ้นเขาก็จะนิ่งขึ้นมีสมาธิดีขึ้น ไปเรื่อย ๆ อย่าเพิ่งไปกังวลกับเรื่องสมาธิของเด็กวัยนี้
เพราะเด็กวัย 1-3 ขวบ จะวิ่งไปวิ่งมาและสนใจอะไรช่วงสั้น ๆ แต่ไม่นานที่ซึ่งเป็นเรื่องปกติเป็น
ธรรมชาติตามวัยของเขาดังนั้น การที่ครูสามารถที่จะรู้ถึงความสนใจเบื้องต้นของเด็กก็อาจจะ
ช่วยให้ครูได้พัฒนาความสนใจของเด็กในด้านนั้น ๆ เพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย

5. การสร้างสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัย

สิริพร สมสกุล (2553 : 24) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างสมาธิสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ลดสิ่งกระตุ้นทำได้ง่ายมากเช่นการจัดบ้านไม่ให้รกกรุงรัง ไม่ซื้อของเล่นให้เล่นมากเกินไปรวมทั้งการงดดูทีวีหรือเล่นเกมต่าง ๆ ที่มีแสงสีเสียง เพราะ 2 อย่างนี้เป็นตัวเร้าที่เข้มข้นมาก พอเขาไปเจอสิ่งเร้าที่อ่อนลงก็จะคุมสมาธิไม่ได้ เช่น เจอผู้ใหญ่ที่พูดเสียงดัง ๆ ก็อาจทำให้เขาคั่นตัวและไม่มีสมาธิได้

2. เพิ่มสมาธิด้วยกิจกรรมการฝึกสมาธิเริ่มได้ตั้งแต่ 2-3 ขวบ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ต้องขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็กเป็นหลักเช่นศิลปะ ดนตรี กีฬา และกิจวัตรประจำวันแต่ต้องไม่เป็นการบังคับ ซึ่งคุณพ่อคุณแม่ควรอยู่กับเขาตอนทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย เพราะหากเขาถูกหนีไปทีอื่นเราก็อาจบอกลูกว่า “นั่งทำต่ออีกนิดนะลูก” หรือลูกทำแล้วติดขัดเราก็จะได้ช่วยเหลือ หรือให้กำลังใจจนกว่าเขาจะทำได้สำเร็จ

3. แบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่เราสามารถทำเป็นแบบอย่างให้เขาเห็นได้ เช่น การนั่งอ่านหนังสืออยู่ข้าง ๆ เกือบ ๆ แค่นี้ก็ทำให้เขาเห็นว่าการมีสมาธิเวลาทำสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างไรได้แล้ว

4. ทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลาที่นานพอต้องกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้ต่อเนื่องเพื่อให้เขารับรู้ว่าสิ่งเหล่านี้ต้องทำเป็นกิจวัตร เป็นสิ่งที่เขาต้องรับผิดชอบสร้างให้เขารู้จักทำงานให้สำเร็จ และเมื่อเขาทำสำเร็จเราก็อาจชมเชย กอดหรือหอมแก้มไม่จำเป็นต้องให้รางวัลที่เป็นวัตถุทุกครั้ง

สุปรานี ธนศรี (2554) ได้กล่าวถึงการสร้างสมาธิสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. สร้างระเบียบวินัยระเบียบวินัยไม่ได้เป็นเพียงสิ่งที่ลูกควรเรียนรู้ เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมเท่านั้น แต่การฝึกให้ลูกใช้ชีวิตอย่างมีระเบียบ ทำกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นของการมีสติรับรู้ อันจะส่งผลให้เกิดสมาธิตามมา คุณอาจเริ่มง่าย ๆ ด้วยการจัดตารางกิจวัตรประจำวันให้กับลูกค่ะ

2. มุมสงบภายในบ้านภายในบ้านของคุณควรมีมุมสงบ ที่คุณสามารถชวนลูกไปนั่งเงียบ ๆ อ่านหนังสือเล่านิทานร่วมกันแบบสบายๆ

3. เดินตามเส้น สมาธิตามทางให้คุณติดสติ๊กเกอร์รูปต่าง ๆ หรือเทปขาวแปะลงบนพื้นให้ทางเดินของลูก และชวนลูกเล่นเดินให้ตรงกับสติ๊กเกอร์ที่คุณแปะไว้ กิจกรรมง่าย ๆ แต่สร้างสรรค์นี้ ช่วยฝึกให้ลูกมีสมาธิได้ดี

4. กิจกรรมสนุกก็มีสมาธิคุณพ่อคุณแม่ควรสังเกตเจ้าตัวน้อยว่ามีความชื่นชอบอะไรเป็นพิเศษ อาทิ กระโดด โลดเต้น วาดรูป ปั้นดินน้ำมัน หรือทำงานประดิษฐ์ แล้วจัดสรรกิจกรรม

นั้น ๆ ให้ลูกได้ทำเป็นงานอดิเรก เชื่อหรือไม่ว่าหากกิจกรรมที่คุณจัดให้ลูกนั้นเป็นที่ถูกใจเจ้าตัวเล็ก แล้วล่ะก็ เขาก็จะจดจ่ออยู่กับสิ่งนั้นได้นานเป็นวัน ๆ เลยทีเดียว

5. กิจกรรมศิลปะ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ชื่นชอบการวาดภาพ ระบายสี งานประดิษฐ์ แล้วรู้หรือไม่ว่ากิจกรรมเหล่านี้จะช่วยสร้างสมาธิให้ลูกได้เป็นอย่างดีชวนลูกไปเดินเก็บก้อนหิน แล้วนำมาระบายสี การเดินที่ต้องคอยสังเกตหาก้อนหินสักก้อนนั้นเด็ก ๆ จะต้องใช้ความตั้งใจมากเป็นพิเศษ ส่วนการระบายสีก้อนหินก้อนเล็ก ๆ ก็จำเป็นต้องใช้สมาธิมากเช่นกันระบายสีเปลือกไข่ เก็บเปลือกไข่ที่เหลือจากการปรุงอาหารมาให้ลูกระบายสี เพราะว่าการบอบบางของเปลือกไข่ จะยิ่งทำให้เจ้าตัวเล็กต้องมีสติ และใช้สมาธิในการระมัดระวังไม่ให้เปลือกไข่แตกมากขึ้น

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2555) กล่าวว่า การสร้างสมาธิสำหรับสามารถฝึก โดยเริ่มจากกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. หยิบหนังสือมาหนึ่งเล่มนับจำนวนพยางค์ในย่อหน้าใด ย่อหน้าหนึ่งก็ได้ นับครั้งที่สองเพื่อให้แน่ใจว่าที่นับมานั้นถูกต้องเริ่มด้วยการนับเพียงย่อหน้าใดย่อหน้าหนึ่งแล้วเพิ่มเป็นหนึ่งหน้าเริ่มการนับโดยการใช้นิ้วชี้ตามหน้านั้นแล้วนับในใจ

2. นับกลับจาก 100 ถึง 1

3. นับในใจจาก 100 ถึง 1 หยุดเมื่อนับกลับมา 3 ตำแหน่ง เช่น 100, 97, 94 ,91

เป็นต้น

4. เลือกคำที่ให้กำลังใจ หรือเสียงเพลงง่าย ๆ พูดย่อคำนั้นหรือร้องเพลงนั้นออกมาในใจซ้ำ ๆ กันประมาณ 5 นาทีเมื่อเริ่มทำคล่องแล้วเปลี่ยนเป็น 10 นาที

5. เลือกผลไม้ชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น มะม่วง แล้วสังเกตอย่างรอบค้อมีสมาธิจดจ่อและสำรวจรูปทรงทุกแง่ทุกมุม อย่างวอกแวกให้คิดถึงมะม่วงอย่างเดียว มองสำรวจ คม และสัมผัส

6. ทำกิจกรรมในข้อ 5 อีกครั้งแต่คราวนี้ใช้วิธีการปิดตา โดยเริ่มทำกิจกรรมข้อ 5 ก่อน 5 นาทีแล้วเริ่มทำใช้วิธีการหลับตา พยายาม สัมผัส รู้สึก รับรู้และดมผลไม้ นั้น โดยไม่ใช้สัมผัสทางตา

7. เลือกอุปกรณ์ง่าย ๆ เช่น ช้อน ส้อมหรือแก้ว มีสมาธิจดจ่อโดยการมองวัตถุนั้นรอบทิศทางโดยไม่พูดอะไรออกมาคิดอยู่ในใจไม่คิดออกมาเป็นคำพูด

8. วาดรูปทรงเรขาคณิตโดยมีขนาดประมาณ 3 นิ้ว เช่นรูปทรงสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมผืนผ้า วงกลม ระบายสีโดยใช้ความรู้สึกและมีสมาธิในรูปทรงนั้น เพียงแต่มองแต่ไม่ออกเสียงคำพูดใดออกมาให้รูปทรงนั้นคงอยู่ในสายตาและความคิด ฝ้ามองรูปทรงนั้น ไม่ขยับตาหรือเคลื่อน

9. ทำกิจกรรมข้อ 8 อีกครั้ง โดยใช้วิธีคำเป็นมโนภาพ ปิดตาหากลิ้มให้เราแอบเปิดตาดูได้

10. ทำกิจกรรมข้อ 9 อีกครั้งแต่ใช้วิธีสัมผัส

11. ใช้เวลาประมาณ 3 นาที อยู่หนึ่ง ๆ โดยไม่คิดอะไรเลย

พนม เกตุมาน (2555 : 18 - 19) ได้อธิบายถึงเทคนิค และกิจกรรมในการสร้างสมาธิของลูกน้อยไว้ ดังนี้

1. อาหารการกินการกินอาหารรสหวาน หรือขนมที่หวานจัด ๆ หรือแม่แต่นมรสหวาน จะทำให้เด็กตื่นตัวมากเกินไป และทำให้ไม่มีสมาธิได้เพราะความหวานให้พลังงานที่มาก ทำให้เด็กมีพลังและอยากออกแรง กระปรี้กระเปร่าเกินไป

2. บรรยากาศในบ้านและการจัดบ้านข้อนี้ค่อนข้างสำคัญทีเดียวเด็กเล็ก ๆ ต่ำกว่าสองถึงสามขวบชีวิตของเค้าทั้งหมดอยู่ที่บ้าน เพราะฉะนั้น บ้านสำคัญมากถ้าในบ้านมีเสียงดังอีกทีก็ครึกโครมตลอดเวลา ก็จะทำให้เด็กขาดสมาธิได้การวางของจัดของในบ้านก็สำคัญนะ บ้านที่รก ของเล่นมากมายเกะกะวางเกลื่อนไปหมด เด็กก็ไม่ว่าจะเล่นอะไรดี เลยขาดสมาธิที่จะจดจ่อกับสิ่งตรงหน้าเพราะเห็นของเล่นวางล่ออยู่เต็มไปหมดเก็บบ้านให้เป็นระเบียบและมีชั้นวางของเล่นให้เรียบร้อยนอกจากจะช่วยให้บ้านสะอาดดูดี ยังช่วยสร้างสมาธิเด็กและสร้างนิสัยความมีระเบียบให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กทางอ้อม

3. จัดห้องเรียนและโต๊ะเรียนช่วยสร้างสมาธิการสร้างบรรยากาศที่สำคัญอีกอย่าง คือการจัด โต๊ะเรียนที่บ้านเด็กอนุบาลจะเริ่มมีการบ้านที่จะต้องมานั่งทำที่บ้านปัญหาใหญ่ของพ่อแม่ก็คือ ลูกไม่ยอมนั่งทำการบ้าน หรือทำช้ามากกว่าจะเสร็จรับรองว่าเจอปัญหานี้ทุกบ้าน บางบ้านโชคดีอาจจะเจอแค่บางวันแต่บางบ้านทะเลาะกันทุกวันเพราะเรื่องนี้ข้อนี้เราเน้นเรื่องจัด โต๊ะก่อน การที่จะให้เด็กนั่งทำการบ้านได้นาน ๆ ที่บ้านควรมีโต๊ะเขียนหนังสือที่นั่งสบายให้เด็ก โต๊ะควรจัดหันหน้าเด็กนั่งเข้าหากำแพง เพื่อให้เด็กมีสมาธิมากขึ้น เวลาทำการบ้านสิ่งแวดล้อมต้องเงียบที่สุดจะช่วยให้เด็กจดจ่อกับงานที่ทำได้นาน

4. เปิดทีวีเลี้ยงลูก บันทอนสมาธิมากที่สุดข้อนี้อาจจะตรงกับหลาย ๆ บ้านทีวีมีประโยชน์ถ้าเป็นรายการดี ๆ และเด็กโตพอที่จะเรียนรู้จากทีวีรายการต่าง ๆ เหล่านั้นได้แต่ถ้าเปิดทีวีให้ผู้ใหญ่ดู แล้วเด็กก็อยู่ด้วยตลอดเสียงจากทีวีจะรบกวน โสตประสาทเด็กได้เด็ก ๆ มักจะหูไวถึงเค้าจะฟังไม่รู้เรื่องแต่เค้าก็ฟัง และยังถ้าลูกมองทีวีไปด้วยยิ่งบั่นทอนสมาธิมากขึ้น เพราะทีวีรายการต่าง ๆ ไม่ว่าจะข่าว โฆษณา ละคร การ์ตูนหน้าจอเคลื่อนไหวเร็ว มีภาพและเสียงที่ดึงดูดเด็กเด็กจะนั่งจ้องนั่งตลอดแต่นั้นไม่ได้หมายความว่าเด็กมีสมาธิเด็กทุกคนเจอหน้าจอแบบนี้จะนั่งทุกคนแต่มันเป็นการบั่นทอนสมาธิ เพราะพอหลุดจากหน้าจอแล้วเค้าจะสร้างสมาธิเองได้ยาก

ขึ้น อย่างไรก็ตามถ้าเด็กโตหน่อย สัก 2 – 3 ขวบ เราอาจจะเลือกสิ่งที่จะให้ลูกดูได้ เช่น DVD สอนภาษาที่มีประโยชน์หรือเล่นappในแท็บเล็ตต่าง ๆ แต่การเลือกต้องพิจารณาอย่างดีมาก ๆ เพราะบางเรื่องก็ไม่เหมาะกับเด็กเล็กแต่มีวางขายเกือบทั่วไป และเวลาที่ต้องคุมดูมากไปจะเสียสายตาด้วย

5. ออกกำลังกาย ยาสร้างสมาธิที่ดีที่สุดไม่ใช่แค่เด็กแม่แต่ผู้ใหญ่ ลองสังเกตตัวเองหลังจากที่เราได้ออกกำลังกายมาเราจะรู้สึกสบาย นิ่งขึ้น เพราะการออกกำลังกายร่างกายจะปล่อยสารต่าง ๆ และฮอโมนต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับตัวเราออกมาสารตัวหนึ่งที่ร่างกายปล่อยออกมาหลังจากออกกำลังกายจะช่วยให้เรามีสมาธิมากขึ้นในเด็กก็เช่นกัน สังเกตว่าถ้าวันไหนเราพาออกไปวิ่งเล่น ออกกำลังกายเยอะ ๆ กลับมาลูกจะนิ่ง อาจเพราะเหนื่อยด้วย แต่เค้าจะไม่ซุกซนและวิ่งพล่าน และถ้าเราสอนอะไรเค้าจะรับได้มากขึ้น จากสมาธิที่เพิ่มขึ้นนั่นเองเล่นกีฬาทุกประเภทสร้างสมาธิได้จริงหรือไม่ทุกประเภทตรงนี้ต้องระวังและหาข้อมูลดี ๆ ก่อนที่จะให้ลูกเล่นกีฬาอะไรเพราะกีฬาบางประเภทเป็นแนวปะทะ จะไม่ช่วยสร้างสมาธิ เช่น ฟุตบอล เทควัน โดเป็นกีฬาแนวปะทะ ส่วนกีฬาที่ช่วยเสริมสร้างสมาธิ เช่น วัยน้ำจี่ม้่า เป็นต้น เพราะเป็นกีฬาที่เป็นแนวออกกำลังกาย ไม่ได้ต่อสู้ แข่ง หรือปะทะกับใครมากนัก การจี่ม้่าเป็นการฝึกสมาธิที่ดีให้เด็ก ๆ เพราะการที่เด็กจะบังคับตัวเองให้ทรงตัวอยู่บนหลังม้าได้จะต้องใช้สมาธิมาก

6. กล้ามเนื้อที่แข็งแรง เสริมสร้างสมาธิที่ดีการที่เด็กมีกล้ามเนื้อไม่แข็งแรงในด้านของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (แขน ขา) มีผลต่อเด็กในกรณีที่เด็กต้องนั่งบนบนเก้าอี้เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนาน ๆ เช่น เขียนหนังสือ อ่านหนังสือ วาดรูป การที่ต้องนั่งนาน ๆ เด็กต้องใช้แรงในการฝืนตัวเองอยู่บนเก้าอี้ให้ได้ซึ่งการต้องฝืนตัวเองนี้ถ้ากล้ามเนื้อไม่แข็งแรงเด็กจะเมื่อยมาก ๆ

7. อ่านหนังสือช่วยสร้างสมาธิและจินตนาการการอ่านหนังสือให้ลูกฟังได้ประโยชน์มากมายหลายอย่าง ทั้งลูกจะได้ภาษาพูดเก่ง ได้จินตนาการตามเรื่องราวในหนังสือสร้างสมาธิให้จดจ่อกับหนังสือข้างหน้าตัวเองและที่สำคัญได้ความอบอุ่นจากพ่อแม่มากมาย หาเวลาอ่านหนังสือให้ลูกฟังอย่างน้อยวันละเล่มก็ยังดี อ่านเมื่อไหร่ก็ได้ที่เราและลูกพร้อมต้องสร้างอารมณ์สนุกสนาน ใส่เสียงที่สนุก ลูกจะสนุกและนั่งฟังได้จนจบเล่มสำหรับเด็กเล็ก อ่านไปทำท่าประกอบไป เด็กจะสนุก สำหรับเด็กโตอ่านแล้วโยงกับชีวิตจริงของเค้า ยกตัวอย่างประกอบไปด้วย หรือถามคำถามไปด้วยจะช่วยกระตุ้นเซลล์สมองให้เค้าคิดและจินตนาการตามไปด้วย

8. วาดรูปเสริมสร้างสมาธิปล่อยให้เด็กได้วาดเขียน ลากเส้น วาดรูป อิสระ ตามใจ จะทำให้เค้านั่งอยู่กับตัวเอง ปล่อยความคิดและจินตนาการของตัวเอง เป็นการเสริมสมาธิไปในตัวอย่าไปบังคับกะเกณฑ์ว่าต้องวาดตามแบบหรือวาดให้สวย ปล่อยให้เค้าทำอะไรก็ได้ส่วนวิธีวาดรูปฝึกสมาธิให้น้องวาดเส้นตามขอบของกระดาษ ชิดขอบของกระดาษแล้ววนไปเรื่อย ๆ จะเป็นการฝึกให้มีสมาธิมากขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าวิธีการสร้างสมาธิให้กับเด็กปฐมวัยนั้น มีวิธีการหลากหลาย เช่น การลดสิ่งกระตุ้น การสร้างระเบียบวินัย การเดินตามเส้นทาง กิจกรรมศิลปะ การสร้างบรรยากาศที่ดีภายในบ้าน กิจกรรมการออกกำลังกาย ซึ่งทุกกิจกรรมมีประโยชน์ทั้งนั้นเพราะแต่ละกิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ และถ้าเป็นสิ่งที่เขาสนใจก็ยิ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการฝึกสมาธิเพราะคนเราหากมีความสนใจสิ่งไหนก็จะทำให้มีสมาธิกับสิ่งนั้นมากขึ้นสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

- หน่วยที่ 1 หนูน้อยน่ารัก
- หน่วยที่ 2 กินดีมีสุข
- หน่วยที่ 3 ผีเสื้อแสนสวย
- หน่วยที่ 4 คณิตแสนสนุก
- หน่วยที่ 5 วันลอยกระทง
- หน่วยที่ 6 ข้าวหมกสุกสุก
- หน่วยที่ 7 ผักสดสะอาด
- หน่วยที่ 8 ไม้ดอกไม้ประดับ

แนวความคิดเกี่ยวกับศิลปะสร้างสรรค์

1. ความหมายของศิลปะสร้างสรรค์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 28-29) ให้ความหมายของศิลปะสร้างสรรค์ ว่าหมายถึงกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ฝึกประสาทสัมผัสและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ร่างกายอารมณ์สังคมสติปัญญา รวมทั้งช่วยให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการกินเล่น ออกกำลังกายและพักผ่อนอย่างถูกต้อง

เยวพา เดชะคุปต์ (2528 : 36-38) ให้ความหมายของ ศิลปะสร้างสรรค์ ว่าหมายถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและตาให้ประสานสัมพันธ์กันเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเขียนและมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน

ราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 15) กล่าวว่า ศิลปะสร้างสรรค์หมายถึงผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพความประทับใจ ความสะเทือนอารมณ์ตามอัจฉริยภาพทางพุทธิปัญญาประสบการณ์และทักษะของแต่ละคน ซึ่งแสดงออกมาในผลงานต่าง ๆ

ชานาญ เล็กบรรจง (2546 : 4) ได้อธิบายศิลปะสร้างสรรค์ไว้ว่าศิลปะที่แสดงออกตามสภาพความสนใจการรับรู้และความพร้อมของคนแต่ละคน โดยแสดงออกด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งผ่านวัตถุที่เหมาะสมและปรากฏผลงานศิลปะที่รับรู้ได้ด้วยประสาทตาที่เรียกว่า “Visual Art”

Lowenfeld and Brittain (1975 ; อ้างถึงใน สิริพรรณ ตันตริตันไพศาล. 2545 : 8-9) ได้ให้ความหมายไว้ว่าศิลปะสำหรับเด็กคือสิ่งที่เด็กแสดงออกซึ่งความเจริญเติบโตความนึกคิดความเข้าใจและการแปลความหมายของสิ่งแวดล้อมแต่เมื่อเขาเติบโตขึ้นวิธีการและสิ่งที่เขาแสดงออกก็จะเปลี่ยนไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะในการส่งเสริมพัฒนา กล้ามเนื้อมือให้แข็งแรงและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาเพื่อเป็นพื้นฐานทักษะการเขียนที่ดีต่อไป

2. ความสำคัญของศิลปะสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2538 : 663) กล่าวว่า ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กรู้จักสร้างสรรค์งานด้วยวัสดุต่าง ๆ เป็นการเสนอความรู้สึกนึกคิดผ่านวัสดุเหล่านั้น สร้างความประทับใจให้กับตนเองในขณะที่ปฏิบัติงานและสร้างความภาคภูมิใจที่สามารถสร้างงานให้สำเร็จลงได้หลังจากนั้นยังเป็นการสร้างความรู้สึกรื่นรมต่อผลงานศิลปะอีกด้วยเช่นเมื่อเด็กเขียนภาพชีวิตในบ้านเด็กจะเลือกแง่มุมต่าง ๆ ที่สนใจสร้างสรรค์ด้วยสีให้เกิดเป็นรูปทรงต่าง ๆ ขึ้นบนกระดาษเด็กจะมีความสุขสนุกสนานในขณะที่ปฏิบัติงานและเมื่อภาพเขียนชิ้นนั้นสำเร็จลงเขาก็จะภาคภูมิใจกับงานที่เกิดขึ้นด้วยความสามารถของตนเองหลังจากนั้นเด็กก็จะได้ชื่นชมความสวยงามของภาพเขียนชิ้นนั้นอีกด้วย

เลิศ อานันทนนะ (2539 : 30) กล่าวถึงคุณค่าของศิลปะศึกษาว่า มุ่งส่งเสริมให้เด็กพัฒนา ลักษณะนิสัยที่ดีพร้อมกัน ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กมีความเจริญงอกงามในทางสร้างสรรค์อย่างสูงสุดและส่งเสริมความเจริญเติบโตตามวุฒิภาวะความสนใจ ความต้องการของเด็กอีกทั้งศิลปะยังมีคุณค่าในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กดังต่อไปนี้ คือ

1. ทางด้านสติปัญญา (Intellectual Growth) ศิลปะจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้โดยการที่เด็กได้เรียนจากการกระทำมีประสบการณ์ตรงในการสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง สร้างสรรค์แก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้จะเสริมสร้างให้เด็กเกิดปัญญา ความรู้รู้จักการแก้ปัญหาต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นและสามารถคิดสร้างสรรค์ในสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

2. ทางด้านร่างกาย (Physical Growth) การสร้างสรรค์งานศิลปะทุกชนิดจะส่งเสริมให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหวและการใช้เครื่องมือออกแรงในการทำกิจกรรมศิลปะช่วยทำให้ร่างกายและกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ได้เคลื่อนไหว ทำงานประสานสัมพันธ์กันอันมีส่วนช่วยพัฒนาให้ร่างกายเจริญเติบโต

3. ทางด้านสังคม (Social Growth) ศิลปะเป็นสื่อให้เด็กมีโอกาสในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เสริมสร้างความเข้าใจอันดีรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน โดยการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบรู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นก่อให้เกิดประโยชน์ในวิถีทางของประชาธิปไตย

4. ทางด้านอารมณ์ (Emotional Growth) ศิลปะช่วยสนองความต้องการที่แสดงออกและการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เมื่อเด็กสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสำเร็จ เด็กจะเกิดความพึงพอใจมีอารมณ์แจ่มใสมีการแสดงออกอย่างเสรีมีความมั่นใจในตัวเองอันเป็นพื้นฐานของความเจริญทางด้านอารมณ์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2539 : 202 – 203) กล่าวถึง คุณค่าของศิลปะศึกษาในด้านการเรียนการสอนศิลปะศึกษามุ่งพัฒนาบุคลิกภาวะ 3 ด้าน ของเด็ก ดังนี้

1. บุคลิกภาวะทางทัศนคติศิลปะศึกษามุ่งพัฒนาให้เด็กมีความรักศิลปะ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ เห็นคุณค่าบทบาททางศิลปะในชีวิตและสังคม เห็นคุณค่าวัฒนธรรมและความดีงาม เห็นคุณค่าของอดีตปัจจุบัน และอนาคต

2. บุคลิกภาวะทางการรู้คิดศิลปะศึกษามุ่งพัฒนาให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจในศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลป์ทั้งของตนเองและสังคม คุณภาพทั้งของไทยและสากล ศิลปะที่สัมพันธ์กับมนุษย์สังคมและระบบเศรษฐกิจ

3. บุคลิกภาวะทางการแสดงออกศิลปะศึกษามุ่งพัฒนาให้ทำงานศิลปะ พัฒนาการทำงานอดิเรกใช้ศิลปะช่วยเหลือวิชาอื่นเพื่อชีวิตประจำวันพื้นฐานการศึกษาต่อหรือวิชาชีพในอนาคต นับเป็นการปลูกฝังกระบวนการทางการรู้คิดจะมุ่งในการสร้างสิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในจิตใจเด็กเสียก่อนเพราะการปลูกฝังให้เด็กรู้จักรักและซาบซึ้งในความงามเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เบิกบานใจความรู้สึกลึกซึ้งอันเป็นนามธรรมดังกล่าวนี้อีกคือมูลฐานของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะด้วยเช่นกัน

ศุภคี ศรีสุคนธ์ (2542 : 5-6) กล่าวถึง ความสำคัญของศิลปะไว้ ดังนี้

1. ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมในการทำงานเด็กจะเกิดความคล่องตัวในการคิดและจะแสดงออกความชำนาญในการสร้างสรรค์หรือสมรรถภาพในการแสดงออกนี้เป็นสิ่งท้าทายให้เด็กเกิดความกระหายในการทำงานศิลปะต่อไปอีก

2. ศิลปะพัฒนาบุคลิกภาพการเรียนรู้ โดยได้ลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความเคยชินจนกลายเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องทำให้เด็กรักการทำงานและขยันหมั่นเพียร

3. ศิลปะพัฒนาพลังของการแสดงออกทางด้านอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดจินตนาการและการสร้างสรรค์

4. ศิลปะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพราะผลงานทางศิลปะจะทำให้เด็กมีความภูมิใจเพราะเมื่อเด็กเกิดความภูมิใจในตนเองและทำงานด้วยความสำเร็จอยู่เสมอจะทำให้บุคคลนี้เกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

5. ศิลปะพัฒนาให้คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นการสร้างสรรค์จึงเป็นการลองผิดลองถูกและต้องแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลาจนกว่างานจะสำเร็จ

6. ศิลปะพัฒนาพฤติกรรมทางด้านสังคมทำให้มีจิตพิสัยดีมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรึกษาหารือและหาข้อสรุปร่วมกัน

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 28) กล่าวถึง ความสำคัญของศิลปะในอีกทางหนึ่ง คือ การใช้ศิลปะมาบำบัด (Art Therapy) คือการใช้กิจกรรมทางศิลปะเพื่อวินิจฉัยหาข้อบกพร่องความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิตใจและเพื่อใช้กิจกรรมทางศิลปะที่เหมาะสมช่วยในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้นศิลปะบำบัดมีประโยชน์ในด้านการพัฒนาอารมณ์สติปัญญาสมาธิความคิดสร้างสรรค์รวมถึงการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานงานเคลื่อนไหวของร่างกายนอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นการสื่อสารและเสริมสร้างทักษะสังคมด้วยนับเป็นทางเลือกในการดูแลรักษารูปแบบหนึ่งซึ่งช่วยเสริมการดูแลรักษาโดยวิธีอื่น ๆ เพื่อลดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมเสริมสร้างศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงเด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์หรือปัญหาด้านพฤติกรรมศิลปะคือหนทางแห่งการปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึกความคิดตามความต้องการของแต่ละคนเด็กก็เช่นกันพวกเขาต้องการสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของเขาอย่างมีความสุขพวกเขาต้องการโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพของตัวเองในด้านการเรียนการเล่นและการแสดงออกต่าง ๆ การประเมินผลการดูแลรักษาด้วยศิลปะบำบัดเน้นที่กระบวนการและกิจกรรมทางศิลปะแต่ไม่ได้เน้นที่ผลงานทางศิลปะซึ่งศิลปะสามารถพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศิลปะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ลักษณะของความคิดที่มีหลายมิติหลายมุมมองหลายทิศทางสามารถคิดได้กว้างไกลไร้กรอบไร้ขอบเขตประกอบด้วยความคิดริเริ่มความคล่องแคล่วความยืดหยุ่นและความละเอียดลออนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่และบูรณาการองค์ความรู้

ต่าง ๆ ที่ได้มาจากประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่สร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่และเกิดนวัตกรรมตามมา

2. ศิลปะสามารถช่วยเพิ่มองค์ประกอบต่างๆของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้าน

2.1 ความคิดริเริ่ม (Originality) ช่วยให้มีความคิดแปลกใหม่เกิดการนำความรู้เดิมมาคิดคัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่

2.2 ความคล่องแคล่ว (Fluency) ช่วยให้มีความคิดที่ไม่ซ้ำในเรื่องเดิมไม่หมกมุ่นคิดวกวนสามารถคิดได้รวดเร็วนำมาซึ่งการพูดที่คล่องแคล่วและการกระทำที่รวดเร็ว

2.3 ความยืดหยุ่น (Flexibility) ช่วยให้เกิดได้หลากหลายมุมมองไม่ซ้ำรูปแบบหรือกรอบคิดแบบเดิมไม่ยึดติดสามารถเห็นประโยชน์ของสิ่งของอย่างหนึ่งว่ามีอะไรบ้างได้หลายอย่าง

2.4 ความละเอียดลออ (Elaboration) ช่วยให้มีความพิถีพิถันในการตกแต่งรายละเอียดข้างสังเกตุในสิ่งที่คนอื่นไม่เห็นหรือมองข้าม

3. ศิลปะพัฒนาอารมณ์

การนำศิลปะใช้ในการพัฒนาอารมณ์จะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจได้ระบายปัญหาความคับข้องใจความรู้สึกที่ซ่อนเร้นในใจผ่านออกมาทางงานศิลปะระบายอารมณ์ออกมาในหนทางที่สร้างสรรค์ผ่านการวาดรูประบายสีการปั้นและกระบวนการอื่น ๆ ทางศิลปะช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายลดความขุ่นมัวในจิตใจสามารถยับยั้งและควบคุมได้ดีขึ้นมีสมาธิลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลลงได้ในที่สุด

4. ศิลปะเสริมสร้างทักษะทางสังคม

ศิลปะช่วยให้เรียนรู้ทักษะสังคมผ่านการทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันเป็นกลุ่มรู้จักรอคอยผลัดกันทำช่วยเหลือซึ่งกันและกันนอกจากนี้ยังเรียนรู้ที่จะแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดความต้องการของตนเองและการเข้าใจผู้อื่นโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ

5. ศิลปะพัฒนากล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว

ศิลปะตอบสนองในการเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างอิสระและเป็นธรรมชาติตามระดับพัฒนาการของกล้ามเนื้อและการประสานงานของการเคลื่อนไหวของร่างกายสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบจนบรรลุเป้าหมายในงานที่ได้กำหนดไว้ได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ศิลปะสร้างสรรค์ มีความสำคัญมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย รวมทั้งปลูกฝังให้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและเกิดสุนทรียภาพพัฒนา

ลักษณะนิสัยให้มีระเบียบวินัยในการทำงานรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวมสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อสร้างสมาธิให้เด็กปฐมวัย

ทฤษฎีพัฒนาการของ Erik Erikson (เพียงจิต โรจน์สุภรัตน์. 2531 : 3 ; อ้างถึงใน Richard and Norman. 1977 : 199) กล่าวว่าเด็กอายุ 3-6 ขวบ เป็นระยะที่เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Originality) ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเสรีจะทำให้เด็กพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางตรงกันข้ามถ้าหากเด็กถูกจำกัดควบคุมการคิดและกระทำโดยการห้ามปรามหรือถูกตำหนิตีเตือนเมื่อทำไม่ถูกใจผู้ใหญ่เด็กจะรู้สึกผิดและไม่กล้าที่จะคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งจะมีผลเสียต่อพัฒนาการในขั้นต่อไป

Peterson (1958 ; อ้างถึงใน ดวงพร พิทักษ์วงศ์. 2546 : 25) กล่าวว่า เด็กทุกคนมีขีดขั้นของความสามารถของความคิดสร้างสรรค์ในด้านศิลปะแตกต่างกันเด็กแต่ละคนก็สามารถที่จะปรับปรุงและพัฒนาขึ้นได้ภายในขอบเขตและความสามารถของตนเช่นเดียวกันนอกจากนี้เขายังได้กล่าวอีกตอนหนึ่งว่าเด็กอนุบาลมีความคิดสร้างสรรค์และต้องการที่จะแสดงออกทั้งด้านความคิดและความรู้สึกต่างๆศิลปะเป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงออกของเด็กซึ่งเด็กต้องการ โอกาสที่จะได้แสดงออกอีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจรวมทั้งบุคลิกภาพและความเป็นอิสระของเด็กออกมาได้ซึ่งสิ่งเหล่านี้มาจากประสบการณ์และจินตนาการการสอนศิลปะตามแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดและจินตนาการเพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาทั้งสติปัญญาร่างกายอารมณ์และสังคมครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กทุกคนแสดงออกอย่างเสรีมีโอกาสค้นคว้ากับวัสดุานาชนิดอย่างกว้างขวางมากที่สุดโดยไม่มีการใช้อำนาจใด ๆ บังคับมีฉะนั้นแล้วความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ย่อมไม่เกิดขึ้น

เลิศ อานันท์นทะ (2535 : 44) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจความสามารถและสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่เพียงส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาและการผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์เท่านั้นแต่ยังส่งเสริมความคิดอิสระจินตนาการฝึกรู้จักทำงานด้วยตนเองและฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะที่นำไปสู่การเรียนรู้อ่านเขียนอย่างสร้างสรรค์ต่อไปกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่ การวาดภาพ การพิมพ์การฉีกปะการตัดปะการปั้นและการประดิษฐ์เศษวัสดุ

เยวพา เคชคุปต์ (2528 : 97) กล่าวว่า กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้เด็กมีอิสระในการทดลองค้นคว้าและสามารถสื่อสารสิ่งที่เขาได้ทดลองกับผู้อื่นยัง ได้มีโอกาส พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่กล้ามเนื้อเล็กตลอดทั้งสร้างความสัมพันธ์ในการเตรียมความพร้อมด้าน การอ่านเขียนนอกจากนี้ยังมีโอกาสพัฒนาด้านสังคมเช่นการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์หมุนเวียนกัน รับผิดชอบในการใช้และเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ

เลิศ อำนันทนะ (2535 : 63-66) กล่าวถึง การแสดงออกทางศิลปะของบรรดาเด็ก ๆ แบ่งออกเป็นลักษณะสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. การแสดงออกจากโลกภายในตัวของเด็ก ได้แก่ การแสดงออกทางศิลปะที่เกิด จากความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจของเด็กเองถ้าเด็ก ได้รับการเลี้ยงดูภายในบรรยากาศที่มีเสรีภาพ โดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแสดงออกอย่างอิสระกว้างขวางเด็กเหล่านี้จะ แสดงออกอย่างเสรีตามระดับความสามารถและพื้นฐานประสบการณ์ของเด็กการแสดงออกทาง ศิลปะจากโลกภายในของเด็กนี้จะทรงคุณค่าทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์นักจิตวิทยาเชื่อว่า การแสดงออกที่เสริมสร้างความสมดุลทางอารมณ์หรือสมาธิของเด็กได้เป็นอย่างดี คือ ศิลปะ สร้างสรรค์

2. การแสดงออกจากโลกภายนอกของเด็ก ได้แก่ การแสดงออกทางศิลปะที่คำนึงถึง ลักษณะเหมือนของจริง โดยการแสดงออกให้เห็นสรรพสิ่งภายนอกหรือสิ่งที่ปะทะสายตาศองเด็ก โดยตรงเช่นการเขียนภาพคนเหมือนของจริงการแสดงออกทางศิลปะจากโลกภายนอกเหมือนกับวิธี สอนศิลปะของครูศิลปะรุ่นเก่าเด็ก ได้แสดงออกคล้ายกันเพราะเลียนแบบมาจากของจริงเหมือนกัน ดังนั้นกิจกรรมทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรจัดกิจกรรมเน้น ไปในเรื่องของการแสดงออก จากโลกภายในของเด็กมากกว่าการแสดงออกจากโลกภายนอก

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 21) กล่าวว่าศิลปะได้ถูกนำมาใช้ในการบำบัดรักษาคนไข้ โรคจิตโรคประสาทกันมากและใช้กันมานาน โดยเฉพาะในต่างประเทศเช่นการวาดภาพการปั้น แกะสลักการทำงานช่างไม้การเย็บปักถักร้อยการร้องรำและดนตรีสำหรับในประเทศไทยมักเน้นกัน ในเรื่องกิจกรรมบำบัดหรืออาชีวบำบัดเช่นการทอผ้าทอเสื่อการปั้นดินน้ำมันปูนปลาสเตอร์และ การเกษตรเช่นปลูกต้นไม้ทำสวนครัว เป็นต้นอย่างไรก็ดีงานศิลปะที่กล่าวมาข้างต้นมักไม่ค่อยได้ใช้ โดยตรงด้วยช่องว่างระหว่างศิลปินและประชาชนทั่วไปยังมีมากประชาชนมักรู้สึกว่าศิลปินอยู่คน ละโลกกับตนหรือไม่อาจ “เข้าถึง” ศิลปินได้พัฒนาการของบุคลากรในด้านนี้จึงมีน้อยยิ่งไปกว่านั้น ในโรงพยาบาลเองก็มักปรากฏว่าจิตแพทย์ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ถูกอบรมมาในด้านศิลปะจึงเป็นเหตุให้ ประเทศเราขาดผู้มีความสามารถในด้านศิลปะและดนตรีที่สามารถเร่งเร้าให้คนไข้ตื่นตัวเมื่อผสม กับการรักษาด้วยยาและการรักษา แบบอื่น ๆ ด้วย

Nelson et al (1998 ; อ้างถึงใน เฟมศรี ชูวิเชียร. 2549 : 51) กล่าวว่า การที่วงการศึกษามุ่งเน้นพัฒนาการด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญก็ควรที่จะคำนึงถึงประเด็นที่นักวิจัยพบรายงานนักการศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญที่ว่าประสบการณ์ศิลปะ เช่นการวาดของเด็กดีเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางพุทธิปัญญา

Waldorf (1972 ; อ้างถึงใน พรพันธุ์ โอสธ. 2543 : 16) กล่าวว่า ศิลปะจะสามารถพัฒนาเด็กได้ดีก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับความต้องการและขั้นตอนการพัฒนาการตามวัยของเด็กศิลปะสำหรับเด็กเล็กจึงมีวิธีการเรียนการสอนที่ต่างจากศิลปะของเด็กโตและผู้ใหญ่โดยปกติภาพวาดของเด็กเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวมีชีวิตชีวาไม่หยุดนิ่งและเด็กใส่ใจกับภาพที่เกิดขึ้นภายในใจตนมากกว่าภาพที่ปรากฏในกระดาษตรงหน้าด้วยภาพในใจเป็นภาพที่เกิดจากพลังจินตนาการและมีความมุ่งมั่นที่สุดเทียบเท่ากับสิ่งที่เด็กกำลังคิดอยู่เพราะฉะนั้นกระบวนการที่เด็กวาดภาพจึงเป็นการที่เด็กใช้พลังจินตนาการของตนสร้างสรรค์งานขึ้นมา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ศิลปะสร้างสรรค์กิจกรรมที่มีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาสมาธิของเด็กปฐมวัยได้ เพราะกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทำให้เด็กได้ใช้ทั้งสมอง มือ สร้างสรรค์งานศิลปะ อย่างอิสระทำให้เด็กมีจินตนาการรู้จักทำงานด้วยตนเอง และฝึกการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งความคิดและการกระทำ

4. ประเภทของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533 : 51) ได้แบ่ง กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็น 5 สาขาใหญ่ ๆ คือ

1. กิจกรรมวาดเส้น (Drawing) การวาดเส้นเป็นภาพที่เกิดจากการขีดเขียนวัสดุบางชนิดลงบนกระดาษ โดยแสดงลักษณะเป็นเส้น
2. กิจกรรมระบายสี (Painting) เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางกล้ามเนื้อนิ้วมือกับสายตามีสีชนิดต่าง ๆ พู่กันเป็นอุปกรณ์
3. กิจกรรมภาพพิมพ์ (Print making) กรรมวิธีทางภาพพิมพ์มีหลายวิธีแต่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก ๆ คือ การพิมพ์จากแม่พิมพ์ปูนใช้สีทาด้านหลังของวัสดุแล้วนำมาประทับลงบนกระดาษ
4. กิจกรรมประติมากรรม (Sculpture) ที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก ๆ ก็คงจะเป็นงานดินต่าง ๆ นอกนั้นก็ยังมีบ้างแต่ไม่เด่นชัดนักเช่นการประกอบกล่องกระดาษตกแต่งขวดน้ำขวดนมกระป๋องน้ำอัดลม ฯลฯ

5. กิจกรรมประดิษฐ์ตกแต่ง (Crafts) หมายถึง กิจกรรมที่ครอบคลุมและกว้างขวางมากเช่นการทำภาพปะติดทำหน้ากากหุ่นการถักทอไหมพรมด้วยนิ้วมืออย่างง่าย ๆ ฯลฯ การให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกด้วยการวาดรูประบายสีต่อเติมเสริมแต่งประดิษฐ์ล้วนเป็นการทำให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ความพยายามการรู้จักการรอคอย ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลดีต่อตัวของเด็กทั้งสิ้น

5. ลักษณะกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

เลิศ อานันทนนะ (2535 : 63-66) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรคำนึงในการจัดกิจกรรมศิลปะให้ กับเด็กปฐมวัยไว้ดังต่อไปนี้

1. มีคุณค่าแก่เด็กการจัดกิจกรรมทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยต้องคำนึงถึงกิจกรรม ที่ให้คุณค่าแก่เด็กทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1.1 คุณค่าทางด้านร่างกายต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กปฐมวัย โดยเน้นการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่กับกล้ามเนื้อเล็กให้สัมพันธ์กันเพื่อเป็นรากฐาน ในการรู้จักบังคับการใช้มือในอนาคต

1.2 คุณค่าทางด้านอารมณ์ต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กเด็กรู้สึก สนุกสนานปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสุขเพลิดเพลินมีสมาธิและมีความรู้สึกอิสระในการทำงาน

1.3 คุณค่าทางสังคมต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.4 คุณค่าทางสติปัญญาต้องเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก่เด็ก

2. สร้างพัฒนาการให้เด็กครบทุกด้านภายหลังจากเด็กทำงานศิลปะผลงานของเด็ก จะเป็นรูปธรรมที่สื่อให้เห็นบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็กศิลปะสร้างสรรค์ที่ดีควรช่วยให้เด็ก มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 พัฒนาการทางกายเด็กสามารถควบคุมมือให้วาดได้ตามต้องวาดได้ใกล้เคียง กับแบบความสัมพันธ์ระหว่างมือกับอวัยวะอื่นทำได้ดีลากเส้นตรงได้ตรงวาดวงกลมได้กลม การลากเส้นมันคงเส้นสม่ำเสมอได้สัดส่วนใช้เครื่องมือได้คล่องไม่ค่อมมีลอบเส้นซ้ำเส้น ขยุกขยิกควบคุมเส้นสีได้ดี

2.2 พัฒนาการทางอารมณ์เด็กที่มีพัฒนาการปกติจะทำงานจนสำเร็จและจะพอใจ หากผลงานนั้นมีผลสะท้อนเช่นมีคนมาดูมาถามหรือครูตรวจให้คะแนนยินดีวาดหรือทำงาน

โดยสมัครใจ ไม่ต้องการข้อบังคับคะแนนการลงโทษหรือรางวัลเด็กอารมณ์ไม่ปกติจะไม่สามารถทำงานที่มีระเบียบวิธีขั้นตอนและความละเอียดลออการลากเส้นไม่มีทิศทางจุดหมายแน่นอน ผลงานไม่เสร็จหรือขยำทิ้งฉีกทิ้ง

2.3 พัฒนาการทางสังคมผลงานศิลปะเด็กจะแสดงให้เห็นพื้นฐานแลพัฒนาการทางสังคมว่าเขามีความสัมพันธ์กับใครทั้งด้านความคิดและประสบการณ์มากนักน้อยเพียงใด

2.4 พัฒนาการทางสติปัญญาการที่เด็กมีโอกาสทำงานศิลปะเป็นโอกาสที่เด็กได้ฝึกฝนและใช้สติปัญญาอย่างครบขบวนการหรือบูรณาการลักษณะทางสติปัญญาของเด็กออกมาเป็นผลงานทางศิลปะ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีคุณค่าช่วยเสริมสร้างพัฒนาการในด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาให้กับเด็กปฐมวัย

6. หลักการสอนและการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อสร้างสมาธิให้กับเด็กปฐมวัย

เลิศ อานันตะ (2535 : 15) กล่าวว่า iva การสอนด้วย “ความรัก” เป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่า “ความรู้” หรือ “ความสามารถ” ใด ๆ ทั้งสิ้นเพราะถ้าครูสามารถทำให้นักเรียนเกิดความรักในศิลปะได้แล้วความอยากรู้อยากเห็นและอยากจะทำแสดงออกก็จะเกิดขึ้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เคยคิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยากก็จะกลายเป็นเรื่องง่ายอย่างไม่คาดฝันแต่ความรักเพียงอย่างเดียวเท่านั้นยังไม่พอการสอนที่ดีจะต้องประกอบด้วยวิธีการสอนที่มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้โดยครูไม่ยึดมั่นอยู่กับวิธีสอนใดวิธีหนึ่งอย่างชนิดตายตัวไม่ว่าครูจะเลือกสอนด้วยวิธีใด ๆ สิ่งที่ครูควรคำนึงถึงอยู่เสมอมี 3 ประการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมในลักษณะที่ง่าย ๆ
2. สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน
3. ใช้คำช่วยและท่าท่าย

ในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ดีควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระเสรีไม่ยึดติดกับผลงานสำเร็จรูปเท่านั้นวิธีสอนแบบเรียนปนเล่นเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ของเด็กกิจกรรมเรียนปนเล่นนี้มีหลายรูปแบบและวิธีการแสดงออกมากมายที่ผู้ใหญ่จะเลือกพิจารณาให้เหมาะสมกับโอกาสและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของแต่ละคน โดยคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. มีลักษณะง่าย ๆ
2. มีบรรยากาศที่ช่วยและท่าท่าย
3. มีวินัยในตนเอง

4. มีความปลอดภัย

อย่าสอนเด็กให้เป็นทาสของรางวัลทั้งนี้เพราะสภาพจิตใจของเด็กถูกบีบคั้นกดดันอย่างรุนแรงจากการมุ่งประกวดแข่งขันชิงรางวัลเด็กจะไม่ถูกสอนให้เรียนรู้ถึงคุณค่าของศิลปะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนอกจากหลงชื่นชมยินดีกับสิ่งตอบแทนที่ถูกอุปโลกน์ขึ้นและความรู้สึกอยากได้รางวัลมักจะเป็นความต้องการของผู้ใหญ่มากกว่าเป็นความต้องการของฝ่ายเด็กในการสอนศิลปะสร้างสรรค์ควรใช้วิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ทุกคนแสดงออกอย่างอิสระเสรี
2. ฝึกหัดให้รู้จักเรียนรู้ในการวางแผนงานและการแก้ไขปัญหา
3. ส่งเสริมให้เด็กแสดงออกในหลาย ๆ รูปแบบโดยคำนึงถึงวิธีสอนแบบเรียนปนเล่นมาใช้ให้เหมาะสม
4. สนับสนุนให้เรียนรู้ถึงคุณค่าของความงามและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยการนำชมนิทรรศการทางศิลปะในโอกาสต่าง ๆ

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2532 : 1-2) กล่าวว่าไว้ว่าไม่ยากไม่ง่ายถ้าเข้าใจสอนไม่ว่าผู้สอนจะเตรียมการสอนไว้อย่างดีแต่ในระหว่างที่สอนสิ่งที่จะขาดเสียมิได้คือการตั้งใจไม่ว่าจะเป็นการเล่านิทานให้ฟังการฉายวีดิทัศน์ให้ดูการพาไปดูของจริงการให้เด็กใช้อุปกรณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ การแสดงท่าทางประกอบการสอน ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ต้องนำมาใช้ทั้งสิ้นเพราะสิ่งเร้าสำหรับเด็กเล็กมี 4 ประการ คือ ประสบการณ์จริงสื่อประกอบการสอนการพูดคุยและวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะ

Hilderbrand (1975 ; อ้างถึงใน สุวรรณ ก้อนทอง. 2547 : 17) กล่าวถึง แนวการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะไว้ 10 ข้อ

1. เน้นกระบวนการทำงานของเด็ก
2. สนับสนุนการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์โดยหลีกเลี่ยงการให้เด็กลอกเลียนแบบหรือวาดภาพระบายสีจากภาพในสมุดภาพเพราะทำให้เด็กไม่ได้ใช้ความคิดอิสระ
3. ชื่นชมในผลงานและความก้าวหน้าของเด็ก
4. วางแผนและเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กให้พร้อม
5. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เด็กสามารถหยิบง่ายและสะดวกในการใช้
6. หลีกเลี่ยงคำถามที่ว่า “กำลังทำอะไรอยู่” หรือ “เดาสิ่งที่เด็กทำคืออะไร”
7. ฝึกฝนและแนะนำให้เด็กได้ลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเองรู้จักการแสดงออกและมีทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามวุฒิภาวะของเด็กด้วย

8. ให้คิดว่ากิจกรรมทางศิลปะมีความสำคัญเช่นเดียวกับการจัดประสบการณ์ในการเขียนและการอ่าน

9. ให้ความรู้ในด้านศิลปะเช่นเรื่องสีขนาดและรูปร่างของภาพ

10. อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะแก่เด็ก

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2535 : 192) กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะไว้ดังต่อไปนี้

1. วางแผนล่วงหน้าตลอดเทอมว่าแต่ละสัปดาห์จะให้เด็กทำกิจกรรมอะไรตามลำดับความยากง่ายของกลวิธีทำงานและความรู้โดยกำหนดจุดประสงค์และวิธีประเมินผลไว้ด้วยก็ดี

2. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์สภาพห้องเรียนและวิธีสอนให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้

3. จะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะให้ได้ทุกวัน โดยผู้สอนต้องเตรียมอุปกรณ์ที่เด็กต้องการไว้ให้พร้อม

4. ระหว่างที่让孩子ทำกิจกรรมควรระลึกอยู่เสมอว่า

4.1 กิจกรรมที่จัดให้เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียนเพียงพอหรือไม่

4.2 หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่让孩子ต้องทำแล้วมีผลงานเหมือนกันทั้งห้องให้จำไว้เสมอว่า “การทำงานศิลปะคือการแสดงออกทางความรู้สึกเฉพาะตน” และอย่าสอนหลักหรือทฤษฎีทางศิลปะใด ๆ ทั้งสิ้น

4.3 ให้โอกาสเด็กได้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกประสบการณ์ทางสังคมให้แก่เขา

4.4 หลีกเลี่ยงคำถามที่ว่า “กำลังทำอะไรอยู่” “นี่รูปอะไร” หรือเดาสิ่งที่เด็กทำคืออะไร

4.5 สนับสนุนการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์โดยหลีกเลี่ยงการทำตัวอย่างให้เด็กดูการให้เด็กลอกเลียนแบบและวาดภาพระบายสีจากสมุดวาดภาพ

4.6 ให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานของเด็กมากกว่าคำนึงถึงผลงานของเด็ก

5. ครูควรแสดงความชื่นชมต่อผลงานความก้าวหน้าของเด็กควรใช้คำพูดที่ดีไพเราะและกระตุ้นจินตนาการของเด็กระหว่างการทำงานเสมอ

6. ควรมีป้ายนิเทศหรือที่จัดแสดงผลงานศิลปะของห้องเรียนอย่างถาวรโดยสับเปลี่ยนแสดงผลงานของเด็กอยู่เป็นประจำ

7. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เช่นการออกนอกสถานที่การสร้างสถานการณ์จำลองการเล่าเรื่องการให้ประสบการณ์ด้วยสื่อต่าง ๆ เป็นต้น

8. อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและแนวทางในการส่งเสริมในด้านความคิดสร้างสรรค์และสมาธิทางศิลปะแก่เด็ก นอกจากนี้การให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะขณะที่เด็กอยู่บ้านด้วยเช่นได้กำหนดเรื่องเอาไว้ว่าสัปดาห์ต่อไปจะให้เด็กเขียนภาพเรื่อง “บ้านของฉัน” ก็ควรมีหนังสือหรือบันทึกสั้น ๆ ให้ผู้ปกครองได้ช่วยกระตุ้นจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องนี้ระหว่างเด็กอยู่ที่บ้านให้ด้วยเมื่อถึงเวลาทำงานจริง ๆ ตามวันที่กำหนดเด็กจะทำงานด้วยจินตนาการอันกว้างไกลและสมบูรณ์ขึ้น

9. การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนผู้สอนต้องรู้ทางศิลปะอย่างแท้จริงมิฉะนั้นจะทำให้การเรียนการสอนศิลปะกลายเป็นเครื่องมือเสริมความรู้ด้านอื่นไปหมดแทนที่จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งในการเตรียมความพร้อมทาง “ประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ” ให้แก่เด็กอย่างแท้จริงซึ่งอาจพิจารณาได้จากลักษณะการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะได้กว้าง ๆ คือ

9.1 ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านเส้นเป็นการสร้างสรรค์ที่ไม่ต้องการสิ่งต่าง ๆ มาเป็นแบบสิ่งที่เด็กขีดเขียนเขียนขึ้นมาจากการรับรู้ตามความคิดคำนึงหรือความเข้าใจที่เกิดจากประสบการณ์ที่เด็กพอใจ

9.2 ความคิดสร้างสรรค์ด้านการใช้สีของเด็กเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับความงามที่เด็กได้สะสมไว้แล้วแสดงพฤติกรรมออกมาด้วยการเลือกสีอย่างรวดเร็วขีดเขียนและระบายสีอย่างทันทีทันใดโดยไม่คำนึงถึงว่าจะเหมือนกับสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือไม่

9.3 ความคิดสร้างสรรค์ด้านการจัดภาพเด็กจะแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องในการจัดภาพด้วยการจัดวางรูปทรงเล็กหรือใหญ่บนหรือล่างบริเวณว่างมากหรือน้อยด้วยการจัดภาพให้มีความเหมาะสมมากกว่าการเลียนแบบ

9.4 ความคิดสร้างสรรค์จากประสบการณ์เด็กแต่ละคนจะมีประสบการณ์แตกต่างกัน เช่น ประสบการณ์ในการอ่านฟังหรือเห็นดังนั้นเด็กเขียนภาพเด็กจะคิดถึงสิ่งที่อยู่รอบตัวเช่นพ่อแม่สัตว์เลี้ยงดวงอาทิตย์ของเล่นถนนต้นไม้แล้วนำมาเขียนเป็นภาพภาพที่เขียนนั้นอาจไม่สัมพันธ์กันแต่สำหรับเด็กแล้วสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์และมีความหมายกับเด็กมาก

ศุภกิจ ศิริสุคนธ์ (2542 : 65-67) ได้กล่าวว่า โดยพื้นฐานแล้วเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการการเรื่องภาษาความคิดความอ่านได้เร็วกว่าเด็กชายอาจสังเกตเห็นได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังสังเกตได้อีกเช่นกันว่ามีแนวโน้มที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กชายเพราะมีสมาธิและยาวกว่าเพราะฉะนั้นเรื่องจิต ๆ เขียน ๆ แล้วก็จะบอกต่อไปไม่ได้ว่าเรื่องการเลือกใช้คำศัพท์การสร้างรูปประโยคการสะกดคำของเด็กหญิงก็ดูจะมีภาษิตดีกว่าเด็กชายพอสมควรทีเดียวในเรื่องทักษะการแก้ปัญหาที่เหมือนกันในวัยเดียวกับเด็กหญิงจะแก้ปัญหาได้ดีกว่าไวกว่าและเป็นขั้นตอนมากกว่าเด็กชายจะพบเห็นได้บ่อยที่เด็กหญิงจะไม่ขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาแต่จะพยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเองส่วนเด็กชายมักจะมีควมสนใจสั้นกว่าเด็กหญิงในเรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อของเด็กชายก็ยังไม่แข็งแรงเท่าเพศหญิงเด็กชายจะไม่ค่อยชอบเขียนหนังสือไม่ชอบหยิบสียิปปากกาหรือดินสอขึ้นมาวาดรูปขีดเขียนสิ่งต่าง ๆ แต่ทักษะเหล่านี้สามารถฝึกหัดให้ดีขึ้นได้โดยการอ่านหนังสือให้เขาฟังหรือผลัดกันเล่านิทานทำกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการฝึกให้เขามีความอดทนอดกลั้นและเสริมทักษะอื่น ๆ เข้าไป

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 58 – 59) ยังให้แนวคิดว่าการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กอนุบาลมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลายประการ คือ

1. จะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะให้ได้ทุกวันโดยผู้สอนต้องเตรียมอุปกรณ์ที่เด็กต้องการใช้ให้พร้อมเช่นสีเทียนสีน้ำดินน้ำมันและเศษวัสดุต่าง ๆ ไว้ตามโต๊ะว่างหน้า
2. ก่อนให้เด็กเข้าทำกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะควรใช้วิธีปล่อยให้เด็กเข้าทำกิจกรรมอย่างมีระเบียบซึ่งอาจกระทำได้หลาย ๆ วิธีเพื่อให้เด็กเข้ากลุ่มได้เช่นผู้สอนอาจถามว่าเมื่อเช้านี้ใครรับประทานข้าวกับผักก็ให้เข้ากลุ่มเดียวกันแล้วถามอย่างอื่นต่อไปจนเด็กเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมได้หมด
3. การจัดโต๊ะกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะควรจัดให้เป็นโต๊ะรวมที่เด็กควรจะสามารถล้อมวงกันทำงานได้มีโอกาสนำของร่วมกันเช่นโต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีเทียนและโต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีน้ำเป็นต้น
4. ตลอดเวลาที่เด็กทำงานครูจะต้องเดินดูเด็กเพื่อคอยเขียนชื่อหลังกระดาษและคอยให้กำลังใจเด็กแต่ไม่มีหน้าที่ไปชี้แนะว่าให้เด็กทำอะไร
5. หากเด็กทำเศษวัสดุหล่นควรแนะนำให้เด็กเก็บเองทุกครั้ง
6. หากเด็กทำงานไม่ถูกต้องต้องไม่บอกให้เด็กแก้ไขอย่างไรตรงไหนแต่จะใช้คำถามที่จะช่วยให้เด็กได้คิดหาคำตอบเอาเองซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภูมิใจและมีความมั่นใจในตนเอง

7. หากพบว่าเด็กคนหนึ่งคนใดชอบเล่นอยู่คนเดียวโดยไม่ยอมลูกให้ที่คนอื่น ๆ บ้าง ต้องให้คำแนะนำแก่เด็กให้รู้จักการแบ่งปันและแนะนำให้ทำกิจกรรมต่อไปในวันรุ่งขึ้น

8. เมื่อเด็กทำงานเสร็จควรตรวจผลงานเด็กเพื่อพัฒนาการทางภาษาและจินตนาการกับความคิดสร้างสรรค์

9. ไม่ควรมองผลงานของเด็กด้วยความขบขันแต่ต้องแสดงให้เห็นว่าผลงานเด็กตั้งใจทำนั้นมีค่าเสมอ

10. เมื่อใกล้จะหมดเวลาต้องให้เด็กเก็บของเข้าที่เองทุกครั้ง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถจัดได้หลากหลายกิจกรรมโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาและความเหมาะสมกับวัยของเด็กกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กจะต้องให้เวลาเด็กปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรมและได้พัฒนาอย่างกว้างขวางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานก่อให้เกิดสมาธิส่งผลถึงจิตใจให้มีความสุขในการทำกิจกรรม

บริบทโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในเนื้อที่ 15 ไร่ เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม 44001 โทร 043-721816 <http://satit.rmu.ac.th> เปิดสอนระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

2. ปรัชญา

กิดดี ทำได้ พละนามัยสมบรูณ์

3. วิสัยทัศน์

โรงเรียนจะจัดการศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย ใฝ่เรียนรู้ มีความพร้อม มีคุณภาพ และมีอัจฉริยภาพ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ด้วยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น การสำคัญ

4. พันธกิจ

ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และการอนุรักษ์มรดกไทย ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพและอัจฉริยภาพด้านวิชาการตามศักยภาพของนักเรียนให้สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้นักเรียนได้ค้นคว้าพัฒนาความรู้ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และศักยภาพในการเรียนการสอน ร่วมในการจัดการศึกษาให้ความร่วมมือกับชุมชน และองค์กรในการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้ชุมชนมี

5. การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มุ่งเน้นให้เรียนในระดับปฐมวัยมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมาย

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. สามารถใช้กล้ามเนื้อได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตที่ดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและการรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้ตามพัฒนาการของตน
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและรักความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
9. ใช้ภาษาสุภาพ สื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อรรธิตา ประसार (2549 : 102) ได้ศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาสมาธิและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กออทิสติกศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่าหลังจากได้บันทึกพฤติกรรมผู้เรียนในการปฏิบัติขั้นตอนการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน โดยละเอียดและบันทึกภาพขณะปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมของนักเรียนออทิสติกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน มีพื้นฐานในการสนใจศิลปะจากการสอบถามครูสามารถแบ่งออกเป็น 2 อาการ คือ

1. อาการออทิสติกที่มีอาการไม่รุนแรงแต่มีปัญหาทางการใช้ภาษาและการสื่อสารการใช้กล้ามเนื้อมือขาดการทำงานการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาสมาธิสั้น การฟังคำสั่งการฟังการอธิบายที่มีความซับซ้อน จำนวน 4 คน และอนุบาล 2 คน

2. อาการไม่รุนแรงไม่มีภาษาพูดมีปัญหาทางการใช้ภาษาและการสื่อสารการใช้กล้ามเนื้อมือขาดการทำงานการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาสมาธิสั้นการฟังคำสั่งการฟังการอธิบายที่มีความซับซ้อนมีความสามารถในการลอกเลียนแบบ จำนวน 1 คน อภิปรายผลแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะส่งเสริมสมาธิและความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย 12 กิจกรรม

วิสุตา สีเอาะ (2554 : 77) ได้ศึกษาการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เด็กปฐมวัยชาย-หญิงที่กำลังอยู่ในปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลียและแบบทดสอบวัดการคิดเชิงเหตุผลมีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .47 ถึง .80 ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .20 ถึง .61 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้ 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลียมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล โดยรวม 4 ด้าน และจำแนกรายด้าน คือ ความสามารถด้านการเปรียบเทียบด้านการจัดประเภทด้านการหาส่วนที่หายไปของภาพด้านอุปมาอุปไมยอยู่ในระดับดีมากและมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นร้อยละ 43.50

ของความสามารถพื้นฐานเดิม 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิด เรกจิโอเอมีเลียมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลในทุกด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเรกจิโอเอมีเลียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บานชื่น พุ่มชะเอม (2556 : 107-109) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) พัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2 2) ศึกษาประสิทธิผลของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80/80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ (E1/E2) ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยการทำสอบค่า ที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 85.70/83.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษา ปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เท่ากับ 21.38 หลักการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.52 และเมื่อ ทดสอบด้วยค่า t พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีประสิทธิผลตามสมมติฐานตั้งไว้ทุกประการ

สการินทร์ บุตรโพธิ์ (2556 : 87) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมาธิ สำหรับ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น อนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 24 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อสร้าง สมาธิ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.98/87.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. การจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมาธิเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร ทำให้เด็กมี สมาธิเพิ่มขึ้น 3. เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร พฤติกรรมการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมาธิ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน

อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.66$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมีวินัย ($\bar{X} = 2.79$) ด้านความอดทน ($\bar{X} = 2.68$) ด้านความพยายาม ($\bar{X} = 2.63$) ด้านความกระตือรือร้น ($\bar{X} = 2.63$) และด้านความสนใจ ($\bar{X} = 2.59$)

จิตวรรรณ ประจุกตะเนย์ (2557 : 83-84) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 27 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E1/E2 และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ Dependent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.43/84.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านมิติสัมพันธ์ โดยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิญา สุรเสน (2557 : 112) ได้ศึกษาการพัฒนาสติปัญญาโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย 2) เปรียบเทียบพัฒนาการทางสติปัญญาก่อนและหลังในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานด้วย Wilcoxon on Signed Rank Test ผลการวิจัยพบว่า 1. พัฒนาการทางสติปัญญาในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 1.86 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 2.89 ระดับ

การพัฒนาการอยู่ในระดับสูง 2. เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการทางสติปัญญาหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุราสินี จันทนา (2558 : 113) ได้ศึกษาการพัฒนาความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 3) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 22 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในการพัฒนาความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.60/93.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2. ดัชนีประสิทธิผลของความพร้อมด้านคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.9035 แสดงว่านักเรียนได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 90.35 3. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีพฤติกรรมการเรียนรู้ต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Lee (2002 : 211) ได้ทำการศึกษาเรื่องศิลปะบำบัดสำหรับเด็กสมาธิสั้นทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้นเพศชายที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้าง โดยการนำกิจกรรมศิลปะหลายอย่างมาใช้เพื่อบำบัดอาการ โรคสมาธิสั้นในเด็กเช่นลดการหุนหันพลันแล่นเพิ่มช่วงความใส่ใจให้ยาวนานขึ้น และให้มีความภาคภูมิใจในตนเองกิจกรรมศิลปะที่ใช้ได้แก่งานเครื่องปั้นดินเผา งานเครื่องไม้ งานประดิษฐ์ที่ใช้การแกะสลัก การปั้น การหล่อ กับปูนปลาสเตอร์ ดินเหนียว และสบู่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเกม และการเล่นดนตรี และการผ่อนคลายจิตใจ โดยมีกรณีศึกษาติดตามความก้าวหน้าถึงการใช้กิจกรรมศิลปะในการบำบัดการให้คำแนะนำแก่ครอบครัวเด็กสมาธิสั้นตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาในหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ผลการวิจัยพบว่าเด็กสมาธิสั้นสามารถลดอาการหุนหันพลันแล่นมีความสนใจที่ยาวนานขึ้น และสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายทางการเรียนได้ดีขึ้น

Cameron (2004 : 204) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้ศิลปะบำบัดกับเด็กสมาธิสั้น โดยใช้กิจกรรมศิลปะหลายรูปแบบมาประยุกต์เข้าด้วยกันงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กิจกรรมศิลปะมาบำบัดเด็กสมาธิสั้นให้มีความสนใจในกิจกรรมเพิ่มขึ้นและเกิดความตระหนักรู้ในตนเอง ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้นเพศหญิงอายุ 10 ขวบ และมารดาดำเนินการวิจัยโดยการฝึกและสอนเทคนิคให้กับมารดาเพื่อนำไปสอนให้กับลูกที่เป็นเด็กสมาธิสั้นในการใช้กิจกรรมศิลปะต่าง ๆ พร้อมกับส่งเสริมให้เด็กเกิดการรับรู้จากประสาทสัมผัสทั้งทางด้านจิตใจและด้านร่างกายพร้อมกันนั้นก็ให้มารดาเป็นผู้จรรยาบรรณความก้าวหน้าในตัวเด็กผลการวิจัยพบว่าหลังจากการใช้ศิลปะบำบัดหลายรูปแบบมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อบำบัดเด็กสมาธิสั้นเด็กมีสมาธิมากขึ้นให้มีความสนใจในกิจกรรมเพิ่มขึ้นเกิดความตระหนักรู้ในตนเองมากขึ้น

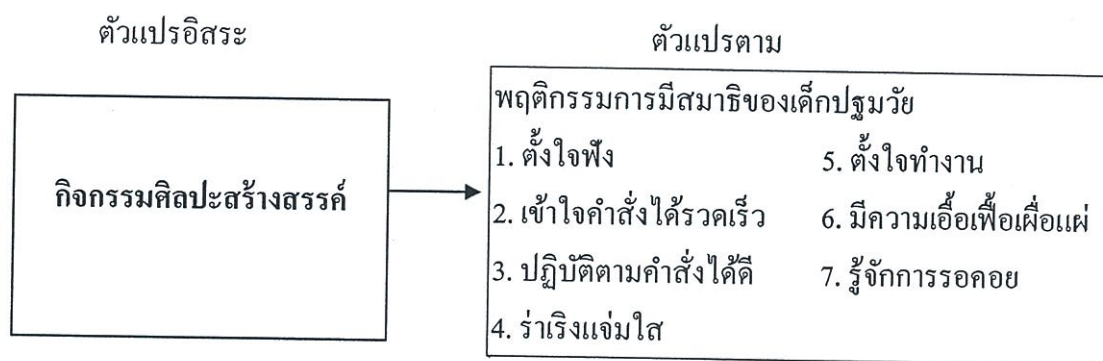
Gardner (1982) รายงานผลงานวิจัยของเขาว่าเด็กที่ได้รับการฟูมฟักทางด้านศิลปะนั้น จะพลอยได้รับผลประโยชน์ทางด้านพุทธิปัญญาไปด้วยเพราะทำให้ระดับของเขาวีปัญญาของการคิดระดับสูงเพิ่มขึ้นด้วย

Krall (1982) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิชาศิลปะของครูโรงเรียนคริสต์ศาสนาในการจัดประสบการณ์ภาคปฏิบัติพบว่าครูสามารถช่วยเด็กให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยใช้สื่อทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์

Stapp (1964) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาของนักเรียนที่เรียนศิลปะและไม่เรียนศิลปะได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าพวกที่ไม่เรียนจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางร่างกายอารมณ์สังคมสติปัญญาโดยอาศัยการแสดงออกผ่านกิจกรรมศิลปะซึ่งเป็นการปูพื้นฐานอันสำคัญต่อการเพิ่มพลังและทักษะในการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ให้ชัดเจนและเมื่อเด็กได้คิดและได้ลงมือทำในสิ่งที่ส่งเสริมความคิดก็จะทำให้เด็กได้พัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการมีสมาธิและเมื่อเด็กมีสมาธิที่ดีก็จะก่อให้เกิดปัญญาซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัยโดยสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 อายุ 3-4 ขวบ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ห้อง 1/1 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ชนิดได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย จำนวน 8 แผน สอนแผนละ 40 นาที
2. แบบสังเกตพฤติกรรมการฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย ทั้ง 8 แผน แผนละ 7 ข้อ รวม 56 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง การจัดหลักสูตร การจัดเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ การวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ศึกษาคู่มือการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1.3 ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับศิลปะสร้างสรรค์และการสร้างกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

1.4 สร้างกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 จำนวน 5 หมวด ได้แก่ การปั้นขดและพับการร้อยและเรียงวัสดุการฉีกตัดปะการละเลงและเป่าสีและการวาดรูประบายสี รวม 24 กิจกรรม เพื่อใช้ในการเรียนการสอนเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ดังนี้

1.4.1 หนูน้อยโรยทราย

1.4.2 กินคิมี่สุข

1.4.3 ฝึกลี้อแสนสวย

1.1.4 คณิตแสนสนุก

1.4.5 วันลอยกระทง

1.4.6 ข้าวมหัศจรรย์

1.4.7 ผักสดสะอาด

1.4.8 ไม้ดอกไม้ประดับ

1.5 นำกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.6 นำกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1.6.1 ดร.พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์วุฒิการศึกษา ค.ค. (การศึกษานอกระบบ) ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและสถิติ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.6.2 นางสาววรินทิพย์ ศรีกุลลา วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (ปฐมวัย) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรปฐมวัย อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.6.3 นายพรชัยกาลภูธร วุฒิการศึกษาศ.ม. (การวิจัยการศึกษา) ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านเขว้าใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและประเมินผล

ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย ของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์การประเมินและการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 99 – 100) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มีคุณภาพและเหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มีคุณภาพและเหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
มีคุณภาพและเหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
มีคุณภาพและเหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
มีคุณภาพและเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิ เด็กปฐมวัย ของผู้เชี่ยวชาญ จากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพและเหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพและเหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพและเหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพและเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพและเหมาะสมน้อยที่สุด

1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิ เด็กปฐมวัย ของผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยที่แก้ไขแล้วไป ทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 1 ห้อง 1/2 จำนวน 30 คน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ โดยการปรับเปลี่ยนข้อความและคำถามให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้นและปรับลดกิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้

1.9 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบสังเกตพฤติกรรมกรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย

มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีสมาธิและการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมกรมการมีสมาธิ

2.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมกรมการสมาธิของเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ตามวิธีของกระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 19) จำนวน 7 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เมื่อปฏิบัติได้	ให้	3	คะแนน
เมื่อปฏิบัติได้บางครั้ง	ให้	2	คะแนน
เมื่อควรเสริม	ให้	1	คะแนน

แปลความหมายของคะแนน โดยปรับปรุงการแปลความหมายแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ที่กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 19) อธิบายไว้มาใช้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรมการมีสมาธิมาก
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรมการมีสมาธิปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมกรมการมีสมาธิน้อย

2.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมกรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านภาษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง ความเหมาะสมของภาษา โดยพิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชี้วัดด้านความมีสมาธิ

2.6 จัดทำฉบับจริงเพื่อนำไปใช้

แบบแผนของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre - test Post – test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) มีลักษณะการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการศึกษา

กลุ่ม	สังเกตก่อนทดลอง	ทดลอง	สังเกตหลังทดลอง
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

X หมายถึง การฝึกสมาธิโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

T₁ หมายถึง การสังเกตก่อนทดลอง

T₂ หมายถึง การสังเกตหลังทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงขั้นตอนในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนเข้าใจ

5.2 สังเกตและประเมินพฤติกรรมกรรมกรมีสมาธิของกลุ่มตัวอย่างขณะทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในสัปดาห์ก่อนการทดลองจำนวน 3 กิจกรรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้สังเกตซึ่งเป็นผู้วิจัย

5.3 ดำเนินการฝึกโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ ๆ ละ 40 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ตามแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

สัปดาห์ที่	หน่วย	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์
1	กินติมิสุข	1. ปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ 2. ระบายสีน้ำ 3. หนูน้อยโรยทราย	1. ไร่เรียงแจ่มใส 2. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3. ตั้งใจฟัง
2	หนูน้อยโรยทราย	1. เรียงเมล็ดข้าวโพดแสนสนุก 2. แปลงร่างกระป๋องน้ำอัดลม 3. ปั้นแป้งแสนสนุก	1. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ดี 2. ตั้งใจทำงาน 3. รู้จักการรอคอย

สัปดาห์ที่	หน่วย	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์
3	วันลอยกระทง	1. กิจกรรมเรียงเมตต์ถั่วแดง 2. กิจกรรมระบายสีไข่ไก่ 3. กิจกรรมตัดกระดาษ	1. ร่าเริงแจ่มใส 2. รู้จักการรอคอย 3. ตั้งใจฟัง
4	ข้าวหมัศจรรย์	1. กิจกรรมฉีกปะ 2. กิจกรรมพิมพ์ภาพจากฟองน้ำ 3. กิจกรรมวาดรูปตามจินตนาการ	1. ตั้งใจทำงาน 2. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3. ร่าเริงแจ่มใส
5	ผีเสื้อแสนสวย	1. กิจกรรมพับกระดาษ 2. กิจกรรมละเลงสีด้วยนิ้วมือ 3. กิจกรรมพิมพ์ลายนิ้วมือ	1. เข้าใจคำสั่งได้รวดเร็ว 2. ร่าเริงแจ่มใส 3. รู้จักการรอคอย
6	คณิตแสนสนุก	1. จับคู่มหาสนุก 2. เป่าสี 3. ขยำสร้างสรรค์	1. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ดี 2. ตั้งใจทำงาน 3. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
7	ผักสดสะอาด	1. กิจกรรมจากพืช ผัก ใบไม้ 2. กิจกรรมร้อยลูกปัด 3. กิจกรรมตกแต่งขวดนมพลาสติก	1. ร่าเริงแจ่มใส 2. รู้จักการรอคอย 3. เข้าใจคำสั่งได้รวดเร็ว
8	ไม้ดอกไม้ประดับ	1. กิจกรรมต้นหญ้าแสนรัก 2. กิจกรรมการพับสี 3. กิจกรรมเขียนภาพด้วยวัสดุธรรมชาติ	1. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ดี 2. รู้จักการรอคอย 3. ตั้งใจทำงาน

3. สังเกตและประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองขณะทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 3 กิจกรรมในสัปดาห์หลังการทดลองโดยผู้วิจัย

4. นำผลของการประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิทั้ง 2 ครั้ง ไปหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 123-124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (ชัยยงค์ พรมวงค์. 2556 : 11)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N_1	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามเกณฑ์ 70/70 โดยใช้ E_1/E_2 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 154-155)

70 ตัวแรก ได้จากสูตร

$$E_1 = \frac{(\sum X \times 100)}{NA}$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบย่อย
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกแบบทดสอบย่อย

70 ตัวหลัง ได้จากสูตร

$$E_2 = \frac{(\sum X \times 100)}{NB}$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละของคะแนน
เฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบ

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3. สถิติใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 วิเคราะห์ค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 97) โดยคำนวณจากสูตร

ค่าความยาก (p)

$$P = \frac{PU+PL}{2}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยาก

PU แทน สัดส่วนของนักเรียนที่ตอบถูก

PL แทน สัดส่วนของนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

3.2 การหาค่าอำนาจจำแนก

$$B = \frac{U - L}{N_1 N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

N_1 แทน จำนวนคนรอบรู้ (หรือสอบผ่านเกณฑ์)

3.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) จากสูตร KR_{20} (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 88-89)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pd}{S^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
p แทน	สัดส่วนของข้อสอบถูกในข้อหนึ่งๆ $= 1-p$
q แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ $= \frac{R}{N}$
R แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้น
N แทน	จำนวนผู้สอบ
K แทน	จำนวนของแบบทดสอบ
S^2 แทน	ความแปรปรวนของคะแนน

3.4 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบที่ใช้โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 70) คำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง
ΣR แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา ทั้งหมด
N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. สถิติใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 โดยใช้สูตร t -test (One Samples) (สุรวาท ทองบุ, 2545 : 16) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน สถิติทดสอบของการแจกแจงแบบที
	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
	S	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	μ_0	แทน คะแนนเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน
	df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p	แทน	ระดับขั้นของความเสรี (Degrees of Freedom)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์คุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนากิจการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการฝึกโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้ t – test (One Samples)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์คุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย

1.1 ผลการศึกษาคุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย

การพัฒนา กิจกรรมที่	กิจกรรม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	หนูน้อยโรยทราย	4.17	0.59	มาก
2	กินดื่มีสุข	4.13	0.86	มาก
3	ผีเสื้อแสนสวย	4.27	0.94	มาก
4	คณิตแสนสนุก	3.83	1.12	มาก
5	วันลอยกระทง	3.07	0.37	ปานกลาง
6	ข้าวมหัศจรรย์	3.50	0.55	ปานกลาง
7	ผักสดสะอาด	3.50	0.55	ปานกลาง
8	ไม้ดอกไม้ประดับ	3.50	0.68	ปานกลาง
รวม		3.74	0.70	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย โดยรวมทุกแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$; S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นแผนจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผีเสื้อแสนสวย ($\bar{X}=4.27$; S.D. = 0.94) รองลงมา หนูน้อยโรยทราย ($\bar{X}=4.17$; S.D. = 0.59) กินดื่มีสุข ($\bar{X}=4.13$; S.D. = 0.86) คณิตแสนสนุก ($\bar{X}=3.83$; S.D. = 1.12) ข้าวมหัศจรรย์ ($\bar{X}=3.50$; S.D. = 0.55) ผักสดสะอาด ($\bar{X}=3.50$; S.D. = 0.55) และไม้ดอกไม้ประดับ ($\bar{X}=3.50$; S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์สมาธิเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการฝึก

โดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนพฤติกรรมการณ์สมาธิของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย

คนที่	หลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย
1	18
2	17
3	17
4	17
5	19
6	20
7	21
8	19
9	20
10	19
11	17
12	18
13	17
14	19
16	19
17	20
18	19
19	17
20	16
21	17
22	17
23	17
24	18

คนที่	หลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย
25	20
26	20
27	20
28	20
29	20
30	18
%	88.50
S.D.	0.57

จากตารางที่ 4 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนพฤติกรรมการมีสมาธิโดยรวมเฉลี่ยร้อยละ 88.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.57

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลพฤติกรรมมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70

N	\bar{X}	S.D.	μ_0	df	t
30	88.50	0.57	24	21	3.650**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า t ทดสอบที่ระดับ .01 = 2.518 ;df = 21)

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่า t วิกฤต มีค่าเท่ากับ 3.650 ซึ่งสูงกว่าค่า t วิกฤตที่ตั้งไว้เท่ากับ 2.518 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ในการฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามเกณฑ์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปผล

1. ผลการศึกษาคุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย พบว่า คุณภาพแผนการจัดประสบการณ์การพัฒนาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย โดยรวมทุกแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$; S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นแผนจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แผนผีเสื้อแสนสวย ($\bar{X}=4.27$; S.D. = 0.94) รองลงมา หนูน้อยโรยทราย ($\bar{X}=4.17$; S.D. = 0.59) กินดีมีสุข ($\bar{X}=4.13$; S.D. = 0.86) คณิตแสนสนุก ($\bar{X}=3.83$; S.D. = 1.12) ข้าวมหัศจรรย์ ($\bar{X}=3.50$; S.D. = 0.55) ผักสดสะอาด ($\bar{X}=3.50$; S.D. = 0.55) และไม้ดอกไม้ประดับ ($\bar{X}=3.50$; S.D. = 0.68) ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบผลพฤติกรรมมีสมาธิหลังการเรียนหลังการจัดศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า ค่า t วิกฤต มีค่าเท่ากับ 3.650 ซึ่งสูงกว่าค่า t วิกฤตที่ตั้งไว้เท่ากับ 2.518 แสดงว่าพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยมีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณภาพการจัดประสบการณ์การพัฒนากิจการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย พบว่า คุณภาพแผนการจัดประสบการณ์การพัฒนากิจการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย โดยรวมทุกแผน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นแผนจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แผนศิลปะสื่อแสนสวยรองลงมา หนูน้อยโรยทรายกินดีมีสุขคณิตแสนสนุกข้าวมหัศจรรย์ผักสดสะอาดและไม้ดอกไม้ประดับ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่าการฝึกโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยให้เด็กปฐมวัยมีสมาธิมากขึ้น มีความตั้งใจฟังครูมีช่วงความสนใจในการทำงานนานนั่งทำงานศิลปะด้วยความสุขร่าเริงแจ่มใสแต่สงบนิ่งตั้งใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความมานะพยายามและอดทนแต่สนุกสนานทำให้งานออกมาเป็นผลงานที่มีคุณภาพและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นผลงานที่เด็กมีความภาคภูมิใจเพราะทำด้วยตนเองทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครั้งนี้จึงเป็นกิจกรรมที่สนุกสนานไม่ยากจนเกินไปและเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก สอดคล้องกับสิริพร สมสกุล (2553 : 24) ที่ว่า การสร้างสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็กเป็นหลักเช่นศิลปะ ดนตรี กีฬา และกิจวัตรประจำวันแต่ต้องไม่เป็นการบังคับ ทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลาที่นานพอต้องกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้ต่อเนื่องเพื่อให้เขาเรียนรู้ว่าสิ่งเหล่านี้ต้องทำเป็นกิจวัตร เป็นสิ่งที่เขาต้องรับผิดชอบสร้างให้เขารู้จักทำงานให้สำเร็จ และเมื่อเขาทำสำเร็จเราก็อาจชมเชย กอดหรือหอมแก้มไม่จำเป็นต้องให้รางวัลที่เป็นวัตถุทุกครั้ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิญญา สุรเสน (2557 : 112) ได้ศึกษาการพัฒนาสติปัญญาโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า 1. พัฒนาการทางสติปัญญาในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 1.86 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 2.89 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูง 2. เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการทางสติปัญญาหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรวรรณ ประจตุทนะย์ (2557 : 83-84) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะ

สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ประสิทธิภาพ 85.43/84.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านมิติสัมพันธ์ โดยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการเียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบผลพฤติกรรมมีสมาธิหลังการเรียนหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์กับเกณฑ์ร้อยละ 70พบว่า ค่า t วิกฤต มีค่าเท่ากับ 3.650 ซึ่งสูงกว่าค่า t วิกฤตที่ตั้งไว้เท่ากับ 2.518 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีภาพประกอบที่น่าสนใจ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและจินตนาการ ส่งผลทำให้นักเรียนมีความพร้อมและมีทักษะในการคิดวิเคราะห์จากแผนที่นำมาเพื่อพัฒนาสำหรับการสอนให้เด็กที่จะช่วยสามารถสร้างสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัยสนใจที่จะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับ อภิญญา สุรเสน (2557 : 112) ได้ศึกษาการพัฒนาสติปัญญาโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย พบว่า พัฒนาการทางสติปัญญาในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 1.86 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 2.89 ระดับพัฒนาการอยู่ในระดับสูง 2. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางสติปัญญาหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่นตามแนวคิดพหุปัญญา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรวรรณ ประจูดทะเนย์ (2557 : 83-84) ได้ศึกษาพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 85.43/84.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านมิติสัมพันธ์ โดยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการเียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ก่อนจะนำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัยไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้ บทบาทของครูและเด็กให้เข้าใจอย่างละเอียดเสียก่อน

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย ครูควรแนะเด็กให้เข้าใจวิธีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อที่จะปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

1.3 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมควรมีความยืดหยุ่น โดยให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

1.4 ครูควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดกิจกรรม โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคนอื่น

1.5 ครูควรเตรียมอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ให้พร้อม ควรมีการแจ้งผลคะแนนจากการทำกิจกรรมให้เด็กทราบทันที เพื่อที่เด็กจะได้ทราบผลการทำกิจกรรมของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กกระตือรือร้น และสนใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการอื่น เช่น การพัฒนาสมาธิโดยใช้จิตศึกษากิจกรรมโยคะ เป็นต้น

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ ฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสมสกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). บัญชีเรียกชื่อและสมุดบันทึกพัฒนาการนักเรียนระดับปฐมวัย.
กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ สกสค.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ ฯ : เอดิสันเพรช
โปรดักส์.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2530). วิธีแห่งพุทธะ. กรุงเทพฯ ฯ : ภาพพิมพ์.
- ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2535). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- จิตรวรรณ ประจูดตะเนย์. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริม
ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์. (2544). คู่มือการสอนแบบมอนเตสซอรี. กรุงเทพฯ ฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป
แมนเนจเม้นท์.
- เอก ณะศิริ. (2534). สมานกับคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ ฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (2533). พัฒนาการเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรสัมพันธ์.
- ชำนาญ เล็กบรรจง. (2546). ช่างเขียนป้ายโฆษณาตัวหนังสือ. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.พ., ม.ป.ป..
- ชูศรี หลีกเพชร. (2536). พุทธศาสนากับการแนะแนวเพื่อพัฒนาชีวิต. เพชรบุรี : ภาควิชาจิตวิทยา
และการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- ดวงพร พิทักษ์วงศ์. (2546). การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับ
เด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2548). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์. กรุงเทพฯ ฯ : นิตินัย.

- นิตยา ประพตติกิจ. (2551). การวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูปฐมวัย. โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย. เพชรบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บวร สุวรรณผา. (2547). การพัฒนาตน. นครราชสีมา : โปรแกรมวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บานชื่น พุ่มชะเอม. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังท่าดี ลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประณีต พันธุ์สีดา. (2534). เอกสารประกอบการสอนวิชา 0411 พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ ฯ : โรงเรียนจันทร์บำเพ็ญ.
- ปริญญา นันตสุข. (2547). เราเห็นอะไรในศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2525). วิธีสอนเด็กเรียนยาก. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พนม เกตุมาน. (2555). เทคนิคสร้างสมาธิให้ลูกน้อย. กรุงเทพฯ ฯ : สาขาวิชาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พนิดา ซาตยาภา. (2544). กระบวนการพัฒนาการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัยโดยการสร้างเรื่องราวในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพันธุ์ โอสด. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดวอลดอร์ฟ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์. (2547). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระเทพเวที (ประยูรชัชปยุตโต). (2532). กรรมตามนัยแห่งพุทธธรรม. กรุงเทพฯ ฯ : มูลนิธิ พุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). ลักษณะแห่งพระพุทธธรรมศาสนา. กรุงเทพฯ ฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระภาวนาวิริยคุณ. (2546). รัฐศาสตร์เชิงพุทธ. กรุงเทพฯ ฯ : มูลนิธิธรรมกาย.
- พระราชวรมุณี. (2528). ประโยชน์สูงสุดของชีวิตนี้. กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

- พิชิต ฤทธิจิรบุญ. (2545). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร.
- พีรพงศ์ กุลพิศาล. (2545). **สมองถูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ**. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- เพิ่มศรี ชูวิเชียร. (2549). **พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์**. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพียงจิต โรจน์สุภรัตน์. (2531). **การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างเด็กปฐมวัยที่ทำการกิจกรรมวาดรูปเป็นกลุ่มกับเป็นรายบุคคล**. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แพทย์พงษ์ วรพงศ์พิเชษฐ. (2542). **โยคะเพื่อการพัฒนาร่างกายและจิตใจ**. กรุงเทพฯ : เอช.ที.พี.เพรส.
- ภูริช รอดวินิจ. (2545). **การพัฒนาชุดฝึกอบรมความรู้เรื่องการพัฒนาจิตเบื้องต้นสำหรับเยาวชน**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยธรรมกาย. (2550). **สมาธิ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสมาธิ**. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2538). **การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มยุรี หิรัญศรี. (2538). **การศึกษาผลของการทดสอบเพิ่มพลังจักรวาลประกอบการฝึกสมาธิที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคิดสร้างสรรค์และการปรับตัวของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มันเกียรติ โกศลนริตติวงษ์. (2541). **ทฤษฎีและเทคนิคการใช้คำปรึกษาแนวพุทธธรรม**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เขาวพา เฉชะคุปต์. (2528). **กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เพื่อนพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เลิศ อานันทนง. (2549). **เทคนิควิธีการสอนศิลปะเด็ก**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัฒนา ปุญญฤทธิ์. (2546). นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- วันชัย ไชยสิทธิ์. (2549). เด็กอยู่ไม่สุข. กรุงเทพฯ : สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นกรมสุขภาพจิต.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). "การสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยด้วยศิลปะ," ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิชุดา สีเอาะ. (2554). การพัฒนาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดเรกจิโอเอมีเลีย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศรีสุดา คัมภีร์ภัทร. (2542). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภลักษณ์ ธนเกษพิศาล. (2535). การวิเคราะห์สภาพวาระวัยสี่ของเด็กกำพร้าอายุ 7 ถึง 9 ปี ในสถานสงเคราะห์สังกัดกรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภสี ศรีสุคนธ์. (2542). ศิลปะและศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กปฐมวัย. เพชรบุรี : โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สการินทร์ บุตรโพธิ์. (2556). การพัฒนาการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสมาธิ สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช. (2536). วิธีปฏิบัติกรรมฐาน. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). รายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). การศึกษาและการพัฒนารูปแบบการจัดการเตรียมการสอนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สิริพร สมสกุล. (2553). "สมาธิวัยอนุบาล," วารสารรักลูก. ปีที่ 12 ฉบับที่ 328.
- สิริพรรณ ตันศิริรัตน์ไพศาล. (2545). ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.

- สุจิตรา อ่อนค้อม. (2549). การฝึกสมาธิ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดอกหญ้ากรู๊ป.
- สุธาณี จันทร์นา. (2558). การพัฒนาความพร้อมด้านคณิตศาสตร์ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุปรานี ธนศรี. (2556). [ออนไลน์]. มหัตถจริยสมาธิวัยอนุบาล. [สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2556].
จาก <http://www.mothersdigest.in.th>.
- สุพากร เทพยสุวรรณ. (2556). [ออนไลน์]. 11 วิธีสร้างสมาธิในการเรียนรู้. [สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม
2556]. จาก <http://www.manager.co.th/Family>.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2546). แม่และเด็ก. กรุงเทพฯ : แปลนพับลิชชิง.
- สุวรรณมา ก้อนทอง. (2547). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะประกอบเสียงดนตรีคลาสสิกที่มีต่อความคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสถียรพงษ์ วรรณปก. (2544). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนา 4. กรุงเทพฯ
: อักษรเจริญทัศน์.
- อภิญา สุรเสน. (2557). การพัฒนาสติปัญญาโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยวัสดุในท้องถิ่น
ตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อรธิดา ประสาร. (2549). การใช้กิจกรรมศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาสมาธิและความคิดสร้างสรรค์
ของเด็กออทิสติกศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็ก
ออทิสติกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2553). “การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย,” ใน เอกสาร
ประกอบการบรรยาย สาขาวิชาการจัดการศึกษาปฐมวัย. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2533). วิทยาศาสตร์ของการฝึกจิต. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- อุบล ตู้อินดา. (2532). หลักและวิธีสอนศิลปะ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2546). สร้างสมาธิให้ลูกคุณ. กรุงเทพฯ : ชันดำ การพิมพ์.
- Erik Erikson. อ้างถึงใน โยชิน คันสนยุท และคณะ. (2533). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- Gardner, R.C. (1972). **Attitude and Motivation in Second Language Learning**. Rowley, Mass: Newbury House.
- Hilderbrand, V. (1975). **Introduction to early Childhood education**. (5th ed.) New York : Merrill, Macmillan.
- Krall E., Hayes C., Garcia R. (1982). **How dentition status and masticatory function affect nutrient intake**. J Am Dent Assoc.
- Lowenfeld and Brittain (1975). **Creative and mental growth: seventeenth edition**. New York: Macmillan Publishing Co., Inc.
- Montessori, M. (1970). **The Montessori Method**. The United States of America, New York: Schocken Books.
- Nelson, D. L. (1998). **Organization. Behavior (2nd ed.)**. New York : Harper and Row.
- Peterson, L.R. (1959). "Short – Item Retention of Individual Items," **Experimental Psychology**. Vol.93 No. 193 – 198.
- Plagens, Cameron M. (2004). **The healing art of children : An intergration of art therapy and bioenergetic education with an ADHD Child**. Ursuline College.
- Richard, L. and Brittain. (1977). **Organization theory and design**. (6th ed.). Ohio : South-Western College Publishing.
- Sarkar, J. (1896). **A History of Jaipur**. New Delhi : Orient Longman.
- Stapp, W. (1982). **Environmental Education Activity Manual**. Michigan : Thomson Shore.
- Workman, S. L. (2002). **Expressive arts therapy for a boy with ADND, learning disabilities and divorce issues**. Ursuline College.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมมีสมาธิ

ชื่อนักเรียน.....เลขที่.....

คำชี้แจงขอให้ท่านสังเกตพฤติกรรมกรรมมีสมาธิของเด็กปฐมวัยโดยทำเครื่องหมาย✓

ในช่องระดับความมากน้อยดังต่อไปนี้

- 3 หมายถึง มาก
2 หมายถึง ปานกลาง
1 หมายถึง น้อย

ข้อที่	พฤติกรรมกรรมมีสมาธิ	ระดับกรรมมีสมาธิ		
		ปฏิบัติ ได้	ปฏิบัติ ได้บ้าง	ควร เสริม
1	ตั้งใจฟัง			
2	เข้าใจคำสั่งได้รวดเร็ว			
3	ปฏิบัติตามคำสั่งได้ดี			
4	ร่าเริงแจ่มใส			
5	ตั้งใจทำงาน			
6	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			
7	รู้จักการรอคอย			
รวม				

ภาคผนวก ข
แผนการจัดประสบการณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ชื่อหน่วย กินดีมีสุข

สัปดาห์ที่ 2 แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4

เรื่อง ปั่นดินน้ำมันตามจินตนาการ

เวลา 40 นาที

1. สาระการเรียนรู้

การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน การสร้างภาพด้วยวิธีต่าง ๆ และการร้อยลูกปัด

2. ประสบการณ์สำคัญ

การสื่อประกอบการจัดประสบการณ์ความคิดและจินตนาการด้วยการปั้นสร้างภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ และการร้อยลูกปัด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ร่าเริงแจ่มใส

3.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3.3 ตั้งใจฟัง

4. การจัดกิจกรรม

4.1 ครูถามเด็ก ๆ ว่าอยากฟังนิทานไหม ครูจะเล่าให้ฟัง

4.2 ครูเล่านิทานเรื่อง “กระต่ายกับเต่า” ให้เด็กฟัง

4.3 ครูสนทนา ชักถามเกี่ยวกับตัวละครในนิทานว่ามีลักษณะเด่น ๆ อะไรบ้าง ครูจะ
ให้เด็กปั้นดินน้ำมัน

4.4 ครูแจกดินน้ำมันและแผ่นรองให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กปั้นตัวละครจากนิทานที่ได้ฟัง

4.5 ครูให้เด็กลงมือปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการของตนเองแล้ววางบนกระดาษแข็ง
ที่ครูจัดให้

4.6 ครูให้เด็กเล่าถึงผลงานของตนเองให้เพื่อนฟัง

4.7 ครูและเด็กช่วยกันเก็บดินน้ำมันเข้ากล่องตามสี

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 ดินน้ำมันสีต่าง ๆ

5.2 แผ่นกระดาษแข็งขนาด 6x8 นิ้ว

5.3 นิทานเรื่อง “กระต่ายกับเต่า”

6. แหล่งเรียนรู้

ห้องจัดประสบการณ์

7. การวัดผล / ประเมินผล

7.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมการณ์มีสมาธิตามวัตถุประสงค์

7.2 สังเกตและประเมินผลเด็กที่มีปัญหาด้านสมาธิเพื่อปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้บริหาร
()

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

9. บันทึกผลการจัดประสบการณ์

ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(นางสาวมณีรัตน์ ภูทะวัง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

นิทาน เรื่อง “กระต่ายกับเต่า”

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ ป่าแห่งหนึ่งมีสัตว์ต่าง ๆ อาศัยอยู่กันมากมาย เช่น กระต่าย เต่า นก สุนัขจิ้งจอก หมี กระรอก ซึ่งสัตว์ต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นเพื่อนกัน อยู่มาวันหนึ่ง เจ้ากระต่าย นึกสนุกจึงได้ชวนเจ้าเต่าผู้เชื่องช้าวิ่งแข่งกัน โดยมีสัตว์ในป่าเป็นกรรมการ เจ้ากระต่ายทำทนายเจ้าเต่า ให้มาวิ่งแข่งกัน ใครถึงเส้นชัยก่อนเป็นผู้ชนะ เจ้าเต่าตอบตกลง และเมื่อถึงเวลาแข่งขันสัตว์ทุกตัวก็มาพร้อมกันในที่ที่ใช้แข่งขัน เจ้าหมีเป็นผู้เป่านกหวีดเริ่มการแข่งขันพอนกหวีดดังขึ้นเจ้ากระต่ายก็เริ่มออกวิ่งอย่างรวดเร็วส่วนเจ้าเต่าก็เริ่มคลานอย่างช้า ๆ เจ้ากระต่ายวิ่งไปได้สักพักก็ไม่เห็นเจ้าเต่าตามมาจึงได้หยุดนอนพักใต้ต้นไม้ใหญ่มันได้เผลอหลับไปตื่นขึ้นมาอีกทีเจ้าเต่าผู้เชื่องช้าก็ถึงเส้นชัยเสียแล้ว ทำให้มันผิดหวังเป็นอย่างมาก มันคิดในใจว่าไม่ควรประมาทเจ้าเต่าเลยเจ้ากระต่ายได้แต่โทษตัวเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ชื่อหน่วย กินดีมีสุข
เรื่อง หนูน้อยโรยทราย

สัปดาห์ที่ 2 แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4

เวลา 40 นาที

1. สาระการเรียนรู้

การถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจสู่งานด้านศิลปะ ความมีระเบียบ วินัย

2. ประสบการณ์สำคัญ

การโรยทราย ฝึก ตัดปะ การเล่นสี น้ำ การพิมพ์ภาพ การวาดภาพระบายสี
การอธิบายผลงานของตนเอง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 ร่ำเรียงแจ่มใส
- 3.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 3.3 ตั้งใจฟัง

4. การจัดกิจกรรม

- 4.1 ครูเล่านิทานเรื่องลูกหมู 3 ตัวให้เด็กฟัง
- 4.2 ครูให้เด็กจินตนาการถึงลูกหมูของเด็ก ๆ
- 4.3 ครูบอกเด็กว่าวันนี้เราจะมาตกแต่งลูกหมูด้วยทรายสี โดยให้ดูตัวอย่างจากครู
- 4.4 ครูนำกระดาษรูปหมูมาทากาวแล้วใช้ทรายย้อมสีโรยลงในตัวหมูโดยไม่ให้ออกนอกกรอบ
- 4.5 ครูบอกเด็กว่าถ้าเด็กอยากให้ลูกหมูของตัวเองเป็นสีอะไรก็ให้ใช้ทรายสีนั้นได้
- 4.6 ครูแบ่งเด็กเป็นกลุ่ม ๆ แล้วแจกอุปกรณ์ให้เด็กทุกกลุ่ม
- 4.7 ครูให้เด็กลงมือทำกิจกรรม โดยครูคอยสังเกตดูอยู่ใกล้ๆว่าใครสามารถทำได้อย่างมีสมาธิ

4.8 ครูให้เด็ก ๆ ส่งผลงานและช่วยกันเก็บอุปกรณ์

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 กระดาษ 100 ปอนด์ตัดเป็นรูปหมู
- 5.2 กาวลาเท็กซ์
- 5.3 ทรายย้อมสีต่าง ๆ

6. แหล่งเรียนรู้

ห้องจัดประสบการณ์

7. การวัดผล / การประเมินผล

7.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมที่มีสมาธิตามวัตถุประสงค์

7.2 สังเกตและประเมินผลเด็กที่มีปัญหาด้านสมาธิเพื่อปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้บริหาร

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

9. บันทึกผลการจัดประสบการณ์

ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
 (นางสาวมณีรัตน์ ภูทะวัง)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

นิทาน เรื่อง “ลูกหมูสามตัว”

ณ ป่าใหญ่แห่งหนึ่งมีครอบครัวหมูอาศัยอยู่ในป่า ในบ้านของเจ้าหมูนั้นมี แม่ และลูก ๆ อีก 3 ตัว อยู่มาวันหนึ่งแม่หมอบอกให้ลูกหมูทุกตัวออกไปสร้างบ้านเป็นของตนเอง ลูกหมูทุกตัวก็เริ่มออกไปสร้างบ้านเป็นของตนเอง ลูกหมูตัวที่ 1 สร้างบ้านด้วยฟางมันเริ่มสร้างบ้านไม่ถึง 1 ชั่วโมง บ้านของมันก็เสร็จ ลูกหมูตัวที่ 2 สร้างบ้านด้วยไม้ใช้เวลาแค่ครึ่งวันเท่านั้นเอง ส่วนเจ้าลูกหมูตัวที่ 3 สร้างบ้านด้วยอิฐใช้เวลาสร้างอยู่ 2 วัน อยู่มาวันหนึ่งเจ้าหมาป่าหิวและเดินมาเจอลูกหมูตัวที่ 1 อยู่ในบ้านก็ไปเคาะประตูเรียก “เจ้าหมูน้อยเปิดประตูให้ฉันหน่อย” ลูกหมูเอบดูเป็นเจ้าหมาป่ามันจึงตะโกน ตอบไปว่า “เราไม่เปิดให้เจ้าหลอก” เจ้าหมาป่าได้ยินดังนั้นก็โมโหใช้ปากของมันเป่าลมไปที่บ้านที่ทำด้วยฟางของลูกหมูทำให้บ้านพังลงมาทำให้ลูกหมูตัวที่ 1 ต้องวิ่งหนีไปหลบอยู่กับลูกหมูตัวที่ 2 เจ้าหมาป่าก็วิ่งตามไปและใช้แรงของมันกระโดดชนบ้านลูกหมูตัวที่ 2 จนพัง ทำให้ลูกหมูทั้ง 2 ตัวต้องวิ่งไปหลบอยู่ที่บ้านของลูกหมูตัวที่ 3 ที่ทำด้วยอิฐ เจ้าหมาป่าทำทุกวิถีทางที่จะทำให้บ้านพังแต่มันก็ไม่พังทำให้เจ้าหมาป่าเหนื่อยจนขาดใจตาย เจ้าลูกหมู 2 ตัวจึงหันมาสร้างบ้านด้วยอิฐเหมือนลูกหมูตัวที่ 3

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ชื่อหน่วย วันลอยกระทง
เรื่อง ตัดกระดาษ

สัปดาห์ที่ 5 แผนการจัดประสบการณ์ที่ 15

เวลา 40 นาที

1. สาระการเรียนรู้

การตัดกระดาษ และระบายสีอย่างอิสระ

2. ประสบการณ์สำคัญ

การวาดภาพ การปั้น การฉีก-ตัด-ปะการพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์ ฯลฯ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 ระบายแจ่มใส
- 3.2 รู้จักการรอคอย
- 3.3 ตั้งใจฟัง

4. การจัดกิจกรรม

- 4.1 ครูนำกระดาษสีที่ตัดเป็นรูปต่าง ๆ มาให้เด็กได้ดูและให้เด็กสังเกตกระดาษที่ตัด
- 4.2 ครูนำกระดาษสี กรรไกร ตะกร้า มาให้เด็กรู้จักและบอกถึงอันตรายที่เกิดจากกรรไกรถ้าใช้ไม่ระมัดระวัง
- 4.3 ครูแสดงตัวอย่างการตัดกระดาษสีเป็นรูปต่าง ๆ ให้เด็กดู
- 4.4 ครูแบ่งเด็กเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วครูแจกอุปกรณ์ให้เด็กทุกกลุ่ม
- 4.5 ครูคอยสังเกตเด็กขณะทำกิจกรรม
- 4.6 ครูให้เด็กนำผลงานมาส่งแล้วให้เด็ก ๆ ได้เล่าถึงผลงานของตนเองสั้น ๆ

5. สื่อการเรียนรู้

1. กระดาษสีต่าง ๆ
2. กรรไกรขนาดพอเหมาะ
3. ตะกร้าเล็ก ๆ

6. แหล่งเรียนรู้

ห้องจัดประสบการณ์

7. การวัดผล / ประเมินผล

- 7.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมความร่วมมือตามวัตถุประสงค์
- 7.2 สังเกตและประเมินผลเด็กที่มีปัญหาด้านสมาธิเพื่อปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้บริหาร

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

9. บันทึกผลการจัดประสบการณ์

ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
 (นางสาวมณีรัตน์ ภูทะวัง)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ชื่อหน่วย ข้ามห้ศจรรย์
เรื่อง นึกประกะคย

สัปดาห์ที่ 6 แผนการจัดประสบการณ์ที่ 16

เวลา 40 นาที

1. สาระการเรียนรู้

การนึกตัดประกะคย

2. ประสบการณ์สำคัญ

การวาดภาพ ระบายสี การปะ การประดิษฐ์ ฯลฯ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ตั้งใจทำงาน

3.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3.3 ร่าเริงแจ่มใส

4. การจัดกิจกรรม

4.1 ครูเล่านิทานเรื่อง “ต้นไม้แสนสวย” ให้เด็ก ๆ ฟัง

4.2 ครูถามเด็ก ๆ เกี่ยวกับนิทานที่เล่าว่าในนิทานมีอะไรอยู่บ้าง

4.3 ครูบอกเด็กว่าครูจะให้เด็ก ๆ นึกประกะคยสี่เป็นรูปตามตัวละครหรืออื่น ๆ ที่มีใน

นิทาน

4.4 ครูนำประกะคยสีมาให้เด็ก ๆ นึกให้ดูเป็นตัวอย่าง

4.5 ครูแบ่งเด็กเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วครูแจกอุปกรณ์ให้เด็กทุกกลุ่ม

4.6 ครูให้เด็กนึกประกะคยและปะลงบนประกะคยขาวตามจินตนาการที่ได้จากนิทาน

4.7 ครูให้เด็ก ๆ นำผลงานของตนเองมาแสดงหน้าห้องและเล่าถึงผลงานที่ตนเองทำ

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 ประกะคยขาว

5.2 กาว

5.3 ประกะคยสีต่าง ๆ

6. แหล่งเรียนรู้

ห้องจัดประสบการณ์

7. การวัดผล / ประเมินผล

7.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมการมีสมาธิตามวัตถุประสงค์

7.2 สังเกตและประเมินผลเด็กที่มีปัญหาด้านสมาธิเพื่อปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

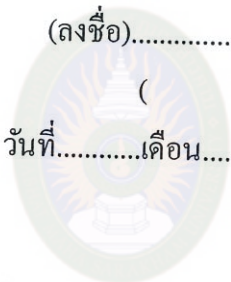
.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้บริหาร

()

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

9. บันทึกผลการจัดประสบการณ์

ผลการจัดประสบการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน
 (นางสาวมณีรัตน์ ภูทะวัง)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

นิทาน เรื่อง “ต้นไม้แสนสวย”

ในหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่งมีชาวบ้านมากมายและหมู่บ้านนี้ไม่ค่อยจะมีความสุขนัก เพราะตอนกลางวันจะร้อนมากและตอนหน้าฝนน้ำก็จะท่วมหนักมากทำให้เกิดความเสียหายต่อหมู่บ้านนี้อย่างมากทำให้วันหนึ่งผู้นำหมู่บ้านต้องเรียกประชุมชาวบ้านในหมู่บ้านว่าเราจะทำอย่างไรให้หมู่บ้านของเราไม่ร้อนมากแบบตอนนี้และเวลาหน้าฝนน้ำจะไม่ท่วมอีก หนูนิดเป็นเด็กคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ด้วยหนูนิดจึงเสนอว่า “ถ้าทุกคนอยากให้หมู่บ้านของเราสดชื่นและร่มเย็นไม่ร้อนก็ควรที่จะปลูกต้นไม้เยอะ ๆ เพราะในหมู่บ้านของเรามีแต่ต้นไม้เล็ก ๆ ต้นไม้ที่ใหญ่ ๆ ก็ถูกตัดมาขายจนหมด สัตว์ป่าอย่างเช่น ช้าง ลิง ลิงโต กระต่าย ก็พลอยหายไปเพราะไม่มีบ้านให้มันอาศัยอยู่ เราควรที่จะช่วยกันปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ต้นไม้ยืนต้น อย่างน้อยคนละ 1-2 ต้น แค่นี้เราก็จะช่วยหมู่บ้านของเราได้และยังทำให้สัตว์ป่าต่าง ๆ กลับมาอีกด้วย” ผู้นำหมู่บ้านได้ยินสิ่งที่หนูนิดพูดก็ถามความคิดเห็นจากชาวบ้านทุกคน ชาวบ้านต่างก็เห็นด้วยกับหนูนิดและตกลงว่าพรุ่งนี้ทุกคนจะมาช่วยกันปลูกต้นไม้และตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่าเป็นหมู่บ้านแห่งต้นไม้แสนสวย ชาวบ้านช่วยกันปลูกต้นไม้และช่วยกันดูแลทุกวันจนต้นไม้โตขึ้นและสวยงามมากมีร่มให้กับทุกคนได้นั่งและยังให้ผลไม้อีกมากมาย หมู่บ้านนี้มีดอกไม้หลากหลายชนิดและส่งกลิ่นหอมเต็มหมู่บ้าน ต้นไม้ก็ให้ร่มเงาและหมู่บ้านแห่งนี้ก็ไม่ร้อน อีกต่อไปและในฤดูฝนน้ำก็ไม่ท่วมอีกเพราะมีต้นไม้ใหญ่คอยรับน้ำเอาไว้ทำให้ทุกคนในหมู่บ้าน อยู่อย่างมีความสุขตลอดไป

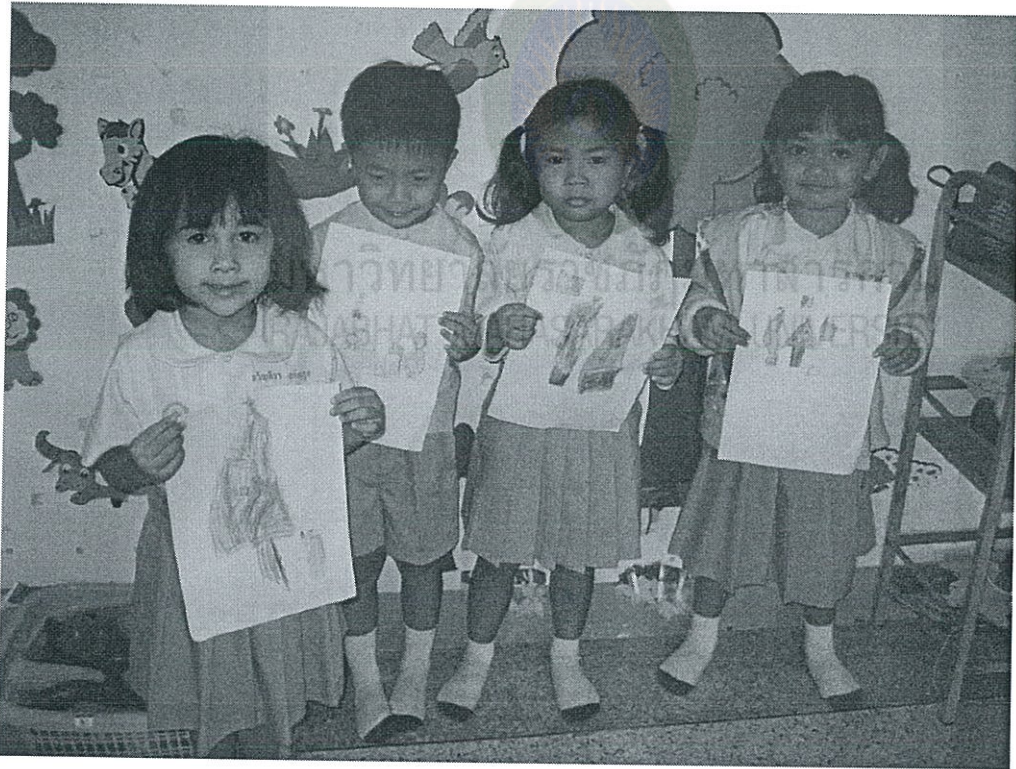
ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพผนวกที่ 1 - 2 หนูน้อยโรยทราย

ภาพผนวกที่ 3 - 4 หนูน้อยโรยทราย

ภาพผนวกที่ 5 - 6 ฝึกลี้อแสนสวย

ภาพผนวกที่ 7 คณิตแสนสนุก

ภาพผนวกที่ 6 วันลอยกระทง

ภาพผนวกที่ 8 ซ้ำวมหัตศรรย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๑๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกิตติยา

ด้วย นางสาวฉวีรัตน์ ภูทะวัง รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๐๑๘๐๒๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอนุบาล ๑ จำนวน ๓๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

บันทึกข้อความ

ถ่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐
 ที่ บว. ๖๐๓๔/๒๕๕๖ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
 เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ภูทะวัง รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๐๑๘๐๒๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขา
 หลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลัง
 ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
 เพื่อการวิจัยกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอนุบาล ๑ จำนวน ๓๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
 บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐
 ที่ บว. ๑๐๑๓๓/๒๕๕๖ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ วรินทร์ทิพย์ ศรีกุลา

ด้วย นางสาวมณีนรีรัตน์ ภูทะวัง รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย”

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 - ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 - ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรพรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๓๐๐
 ที่ บว. ๖๐๑๓๓/๒๕๕๖ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
 เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. พงศ์ธร โพธิ์พลศักดิ์

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ภูทะวัง รหัสประจำตัว ๕๕๘๒๑๐๑๘๐๒๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย”

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรณ)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/๐๑๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณพรชัย กาลภูธร

ด้วย นางสาวณิรัตน์ ภูทะวัง รหัสประจำตัว ๕๔๘๒๑๑๘๘๐๒๑๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อฝึกสมาธิเด็กปฐมวัย”

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรพรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวฉวีรัตน์ ภูทะวัง
วันเกิด วันที่ 28 ตุลาคม 2519
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 70 หมู่ที่ 15 ตำบลบัวบาน อำเภอขามเฒ่า
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46120
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา
สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและ
การเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY